

Sreda, 18. jun 2003.

Svedok Zoran Lilić

Otvorena sednica

Optuženi je pristupio Sudu

Početak u 9.02 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Najs (Nice). S obzirom na vremensko ograničenje, moramo da vas zamolimo da završite za jedan sat.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Časni Sude, možda ću morati da preskočim mnogo materijala, ali na neki način sam to očekivao i planirao. Gospodine Liliću, biće puno pitanja kada ću od vas tražiti da odgovorite samo sa da ili ne. Nadam se da ćete mi izaći u susret, da ćete mi pomoći sa tim u vezi. Dokazni predmet 469, tabulator 24 je zapisnik sa sednice Vrhovnog saveta odbrane koja je održana 4. oktobra 1998. godine. Vi ste razgledali taj dokument kada ste se pripremali za vaše svedočenje pred ovim Sudom. Vidimo da ovde Perišić tvrdi da se kampanja NATO, ne može izbeći, Đukanović se izjasnio protiv rata i sugerisao da sve treba uraditi u skladu sa Rezolucijom Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija. Milutinović i optuženi su dali izjave koje su se poklapale, bile su konzistentne. Šta vi možete da zaključite iz činjenice da su njihove izjave bile konzistentne, da su se poklapale jedna sa drugom?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ovo je vrlo specifičan zapisnik koji se vodi u trenutku veoma velikog pritiska i opšte opasnosti po teritoriju SRJ, a evidentno da je bio prethodni sastanak verovatno, gde se dodatno razmatrala ukupna ova situacija koja je data u zapisniku. Zato se i daju alternative ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam. To je sve što mi je trebalo u vezi sa tim. Prelazimo na paragraf 194 rezimea vaše izjave, molim da dokazni predmet bude vraćen. Hvala. Da li je u jednom trenutku održan jedan sastanak kosovskog štaba kojim je koordinirao Milutinović to je bilo 13. juna

1998. godine i tom sastanku je prisustvovao veći broj visokih policijskih i vojnih zvaničnika, uključujući, osim Milutinovića, i Pavla Bulatovića, Momčila Perišića, Aleksandra Dimitrijevića, Samardžića, Pavkovića, Stojiljkovića, Đorđevića, Sretena Lukića, Šainovića, Jovice Stanišića, Obrada Stevanovića i verovatno Minića? Optuženi nije bio prisutan.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Za vreme diskusije, to je paragraf 198, šta je Stojiljković rekao u vezi sa 1.500.000 Albanaca na Kosovu? Kakva je bila vaša reakcija na njegovu primedbu?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja, ako dozvolite, moram samo kratko da objasnim da se taj sastanak naslanja na posetu koja je bila pre toga u Đakovici (Gjakove) gde je gospodin Stanišić referisao o ukupnom bezbednosnom stanju na Kosovu i Metohiji i o ponašanju dela rezervista jedinica policije. Sastanak 13. je praktično sastanak na kome se nastavila ta diskusija, ja sam upozorio gospodina Stojiljkovića na to što se dešava na Kosovu i Metohiji, pogotovu oko sela Ponoševac (Ponoshec), na šta je on vrlo burno reagovao. Imali smo jedan značajan, ovako značajno jak dijalog i rekao je "da na kraju krajeva, treba ih sve pobiti", u smislu verovatno velike iritiranosti onim što sam ja njemu rekao. A ja sam rekao da zbog toga što danas na Kosovu rade pojedini pripadnici rezervnog sastava policije ćemo se jednog dana verovatno stideti što smo Srbi, da će se možda i naša deca stideti, i deca naše dece, i tražio od Milutinovića da interveniše na ovakvo ponašanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 199, treći red. Da li je svrha ovog sastanka imale naizgled nekakve veze sa angažovanjem vojske na Kosovu?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Moje uverenje je da je taj sastanak imao, pre svega, za cilj da se analizira kompletno stanje na Kosovu i Metohiji, bezbednosno pre svega. Drugo, da se iskritikuje ponašanje vrha Vojske Jugoslavije, što ne dozvoljava korišćenje vojske u sadejstvu sa MUP-om na način na koji to vrh vojske Jugoslavije nije želeo da prihvati. I treće, očigledno jeste bilo da se pokaže da gospodin Stanišić ne vodi dobro operacije na Kosovu i Metohiji, obzirom da je on ukazivao na potrebu jedinstvene komande i ograničenog dejstva pre svega po terorističkim centrima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 200 rezimea. Da li je za tim sastankom usledio još jedan sastanak, sa užitim krugom učesnika, gde je odlučeno da se uspostavi jedno telo?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ovaj sastanak od 13. je jedini sastanak ove vrste na kojem sam ja prisustvovao, pre svega, na predlog gospodina Miloševića, a prema mojim saznanjima jeste bio sastanak neposredno iza toga, u veoma užem sastavu, gde je odlučeno da se formira jedinstvena komanda snaga javne bezbednosti policije i snaga državne bezbednosti. Ta komanda je praktično dodeljena gospodinu Sretenu Lukiću, generalu policije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Šta je imenovanje Lukića govorilo o Stanišićevim ovlašćenjima?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Pa, ja mislim da je neposredno iza toga gospodin Stanišić povučen sa Kosova i Metohije, da je prebačen u Beograd i praktično mu je ta komandna nadležnost uzeta iz nadležnosti kada je u pitanju Državna bezbednost. Neposredno iza toga, par meseci iza toga, gospodin Stanišić je smenjen sa te pozicije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Časni Sud će videti da se u rezimeu pominje jedan dokazni predmet sa kojim nas danas neću zamarati. To je dokazni predmet 319 tabulator 9, koji je nešto ranijeg datuma, od 15. maja 1998. godine. Svedok je pogledao ovaj dokument, njega je potpisao Đorđević, a odnosi se na formiranje štaba ministarstva u Prištini. Dakle, gospodine Liliću, to telo koje je ranije formirano u Prištini (Prishtine) je zapravo bilo telo Državne bezbednosti, a ne zajedničko komandno telo?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Koliko se ja sećam tog zapisnika, odnosno tog naređenja koje je potpisao gospodin Đorđević, načelnik Javne bezbednosti, ono se odnosi na Javnu bezbednost.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Paragraf 202. Doneta je odluka da se uspostavi ministarski štab za suzbijanje terorizma, to je dokument pod tabulatorom 25, dajte da ga samo na kratko pogledamo. Ovde vidimo sastav štaba ministarstva za suzbijanje terorizma: Lukić, Gajić, Džinović, Luković, Trajković, Radosavljević, Vuković, Zdravković, Vučurević i drugi. Da li je ovo taj zajednički štab, da li su to ujedinjene snage službe bezbednosti?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ovo rešenje je potpisao gospodin Vlajko Stojilković, ministar unutrašnjih poslova, ovo jeste taj jedinstveni štab Službe javne i državne bezbednosti u okiru kojeg su bile specijalne jedinice. Vidi se da je gospodin Sreten Lukić rukovodilac štaba, tu su mešovito sastavljeni ljudi iz državne bezbednosti i javne bezbednosti, gospodin David Gajić je iz državne, Milorad Luković iz štaba Specijalne jedinice JSO, ali pripada

Državnoj bezbednosti, Živko Trajković iz druge jedinice javne i tako redom, ja neke ljude ne poznajem, ali jeste taj štab.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Časni Sude, izvinjavam se, ovaj dokazni predmet je uveden preko svedoka Babovića, ako smo dobro čuli, kao dokazni predmet 466 tabulator 6, kako su mi upravo rekli. Idemo dalje. Već smo govorili o promenama pravila u vezi sa Vrhovnim savetom odbrane, možemo ponovo da ih vidimo u dokumentu pod tabulatorom 26, u zapisniku sa sednice koja je održana 23. marta 1999. godine. Svedok je već dao svoj komentar u vezi koincidencije tog datuma i NATO bombardovanja. To je sve što vam za sada treba u vezi sa tim dokumentom. Recite nam, gospodine Liliću, nova pravila, novi propisi, određene promene do kojih je tada došlo nisu više omogućavale telefonske konsultacije i uključivale su zahtev, odnosno, uslov da na sednicama moraju da budu prisutni predstavnici saveznog Ministarstva odbrane i načelnika Generalštaba, to je paragraf 209 rezimea. Šta to po vašem sudu govori o prenošenju odgovornosti za ono što će uslediti od optuženog?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Pa, evidentno da je nešto što je bila praksa u prethodnom Vrhovnom savetu odbrane ovde sad samo na neki način stavljeno u smislu naređenja, naredbodavno, znači obavezujuće. Prema tome, mislim da podrazumeva i adekvatnu podelu odgovornosti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kao posledica ovoga, da li bi optuženi imao manju odgovornost? Da li to želite da kažete?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Teško je reći da li bi imao manju odgovornost, ali bi postojala mogućnost da se odluke, neke odluke ne mogu doneti ukoliko se ne ispoštuje taj stav iz novog poslovnika, mislim da se radi o novom poslovniku Vrhovnog saveta odbrane. Znači, verovatno bi bilo moguće da se neke odluke ne donose, samim tim da se ne donesu na način koji propisuje poslovnik, odnosno preko Vrhovnog saveta odbrane.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 210 rezimea. Svedok je pogledao prethodni dokazni predmet 245 koji govori o instrukcijama za odbranu naseljenih mjesta. Neću ga ponovno obrađivati, Pretresno veće to ima pred sobom. Vi ste, gospodine Liliću, ovo pogledali, da li ste stekli kakav utisak o tome da li ovo dolazi iz nekog već postojećeg plana odbrane?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Taj separat koji sam uspeo da vidim, čije poreklo ja ne mogu da znam, je svakako iz plana odbrane zemlje koju usvaja

Vrhovni savet odbrane, a čiju primenu određuje predsednik Savezne Republike Jugoslavije i moram da priznam da sam bio iznenađen da sam ga video u ovakvom obliku bez prateće odluke Vrhovnog saveta odbrane.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 215 rezimea svedočenja. Kratko nakon početka NATO bombardovanja da li ste vi, gospodine Lilić, razgovarali sa raznim međunarodnim zvaničnicima kao što su, na primer, Franc Vranicki (Franz Vranitzky) Moamer El Gadafi (Moammer Ell Gadhafi) i Helmut Kol (Helmut Kohl)? Da li su ti razgovori održani uz znanje i odobrenje optuženog, kako se vama u to vreme činilo, i da li je rezultat bio jedno pismo koje je upućeno optuženom 5. maja 1999. godine? To je tabulator 27.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Neposredno nakon početka bombardovanja, bolje rečeno posle petnaestak dana bilo je jasno da bombardovanje neće trajati kako je bilo procenjeno od strane jednog dela ljudi iz vrha Jugoslavije, nekoliko dana, dva ili tri dana. Ja sam pokušao da, koliko je to moguće, iskoristim veze i uticajne ljude sa kojima sam se sretao ranije i odgovor na vaše pitanje je jeste ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Oprostite, gospodine Liliću, vi svakako razumete da se detalji onoga što ste nameravali da kažete nalaze u rezimeima vašeg svedočenja, tako da, ako ljudima trebaju detalji, mogu da se posluže dokumentom. Na žalost, zaista smo ograničeni sa vremenom. Da li sam u pravu kad kažem da ste vi imali razgovore sa ovim međunarodnim zvaničnicima i da ste napisali dotično pismo?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, ja bih upravo završio, gospodine Najs, da me niste prekinuli. Odgovor je da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Ako pogledamo to pismo u kojem se iznose vaši elokventno izraženi argumenti koji idu u prilog Kolovom planu, sudije to mogu da pogledaju detaljno, oni to imaju, taj dokument, završava se na strani broj 4 engleskog teksta. Vi kažete: "Odgovornost svakoga od nas je istorijska, možda je različito doživljavamo," i tako dalje i završavate sa rečenicom, „Sudbina srpskog naroda, sudbina Srbije i SRJ je u vašim rukama“. Da li je to postiglo ikakvu reakciju kod optuženog?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Što se tiče navoda u ovom pismu i želje da se učini pokušaj da se prekine bombardovanje, ne. Što se tiče mog ličnog statusa i odnosa prema meni, postiglo je jako burnu reakciju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 218 rezimea. Da li su vas pozvali na jedan sastanak sa Milutinovićem, Marjanovićem, Tomićem, Jovanovićem i Minićem u zgradi Predsedništva Srbije 17. maja 1999. godine?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je to zapravo bio jedan stranački sastanak ili stranački sud, tribunal kako ste vi to opisali?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: To je bio, s obzirom da su to bili ljudi u vrhu državnih institucija, istovremeno i u vrhu političkih institucija SPS-a verovatno političko-državni sud koji se tako i ponašao u odnosu na ovo prethodno pismo o kojem smo govorili. Znači, bilo je bukvalno suđenje za nešto što ni sami nisu razumeli i za nešto u čemu nisu učestvovali.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jedna konkretna pritužba koja se odnosila na vas ticala se čega? Ako možete u jednoj rečenici.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da nije trebalo da dozvolim sebi da napišem ovakvo pismo gospodinu Miloševiću.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je postojala zabrinutost da bi se takvo pismo moglo shvatiti ili kasnije iskoristiti kao neka vrsta dokaza?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da. To je otvoreno rekao gospodin Milutinović, mada to meni zaista nikad nije padalo na pamet.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dokument pod tabulatorom 28. Da li ste vi 17. maja napisali još jedno pismo optuženom? Pretresno veće ga ima, može detaljno da ga pregleda. Mi ćemo se u jednoj rečenici osvrnuti na ovaj dokument. Ovde se odbacuje kritika iznešena na vaš račun, a pismo se završava vašim navođenjem vaše želje da pomognete bez ikakvih ličnih interesa i spremnosti da, kako kažete: "Ukoliko tako odlučite, nakon prestanka agresije NATO pakta, odem sa svih političkih i državnih funkcija". Da li se i to nalazi u pismu?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tokom meseci koji su usledili nakon ovih događaja, da li vam je postalo jasno da je jedna od političkih ili vojnih opcija bila posebno favorizovana i ako jeste, koja?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Potpuno je bilo jasno da, bar što se tiče odnosa prema NATO, postojalo je verovanje da Savezna Republika Jugoslavija

može da utiče na to ili je bar postojalo verovanje kod nekih ljudi da se porazi NATO što je kasnije i rečeno u nekim javnim nastupanjima, da se, kako se to govorilo, polomi kičma NATO. Mislim da su to zaista bila iracionalna shvatanja i da je trebalo učiniti svaki napor da se bombardovanje zaustavi što je moguće pre.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 222. Perišić, Stanišić i Dimitrijević su smenjeni, odnosno, sklonjeni u stranu. Da li vi mislite da je postojala veza između smene ovih ljudi i JUL-a, stranke supruge optuženog?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, ja sam uveren u to.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 224 rezimea. Perišića zamenjuje Ojđanić, mislim da je on bio osoba koju ste vi zapravo smenili sa komandnog položaja, odnosno, premestili sa položaja, ako se ne varam?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da. On je sa mesta komandanta Prve armije prebačen u Generalštab na mesto zvanično više, na mesto zamenika načelnika Generalštaba, ako se ne varam, ali mesto sa marginalnim, nebitnim praktično ovlašćenjima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dokument pod tabulatorom 29. Ovde vidimo na koji način je ova stvar urađena na sastanku Vrhovnog saveta odbrane održanom 14. novembra 1998. godine, to je strana 3 engleske verzije pod naslovom "Kadrovska pitanja". Gospodine Liliću, to je na vašoj strani koja završava sa brojkama 2465. Rasprava je otvorena tako što je optuženi ukazao na potrebu promene načelnika Generalštaba, sobzirom na činjenicu da je, kako je rečeno, na dužnosti već prilično dugo. Ako pogledamo dalje u tekstu, možda stranu ispod, vidimo da je predsednik Crne Gore Đukanović izrazio suprotno mišljenje. Zatim, na sledećoj strani vidimo da se Milutinović slaže sa stavom optuženog. I na našoj strani 503, naše verzije, Đukanovićev odgovor je da "Vrhovni savet odbrane radi onako kako radi. Ako se vi slažete sa tim, tako će i biti, ali ja sam protiv," znači, postojao je konflikt. Možete da pogledate tekst ako su vam potrebni detalji. Imate li kakav komentar na ovaj konflikt, sukob između Milutinovića, optuženog i Đukanovića?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Prvo, mislim da ovako važno pitanje je trebalo da bude doneto konsenzusom. Na kraju, u novom pravilniku se i uvodi takvo pravilo kad je u pitanju ovako visoka funkcija u Vojsci Jugoslavije. Drugo, da zaista nije bitno koliko neko dugo radi taj posao, već kako ga radi. I treće, i ovde se pokazuje da, bez obzira što predsednik Republike Crne Gore

Đukanović ima jak i jasan pricipijelan stav, ipak odluku donosi praktično Milutinović koji se saglašava sa predsednikom Miloševićem i tako daje legitimitet odluci koju je po tada važećim propisima mogao da donese i sam gospodin Milošević i bez ovalike polemike, ali je činjenica da se načelnik Generalštaba uvek postavljao i sklanjao uz apsolutnu saglasnost i jedne i druge republike.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U zapisnik je ušlo da je odluku doneo Milutinović. Da li ste mislili na Milutinovića ili Miloševića?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja sam, Milutinović se složio da treba Perišić da bude smenjen i na taj način jeste doneo odluku na neki način, ali konačnu odluku donosi predsednik Milošević svojim potpisom.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 226. Na koji način vi shvatate, šta mislite koji je bio razlog, zbog čega je Stanišić smenjen sa svog položaja?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Mislim da smo u toku jučerašnjeg dana dosta govorili o principijelnim stavovima gospodina Stanišića kada je u pitanju borba protiv terorista na Kosovu i Metohiji, o potrebi da sadejstvuje pod jedinstvenom komandom javna bezbednost, o potrebi da se uključi i da daje logistiku Vojska Jugoslavije, ali na način koji je legitiman. Mislim da je to jedan od razloga, ali mislim da je ne manje bitan razlog činjenica da on nije odgovarao Jugoslovenskoj levici i da je neposredno iza toga vrlo dobro plasirana priča da gospodin Stanišić radi za američku obaveštajnu službu CIA (Central Intelligence Agency) i da se to provlačilo dosta dugo vremena, sve do njegovog smenjivanja, pri čemu jeste tačno da je direktor CIA bio u Beogradu, gospodin Dojč (John Deutch), ali da je razgovarao sa sasvim jednom drugom osobom i ja o tome ne želim da ovde danas govorim, više od sat vremena u četiri oka. Znači, jednostavno iskorišćena je jedna situacija da bi se ostvario cilj da Jugoslovenska levica dovede svoje ljude na čelo Državne bezbednosti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dimitrijevića je zamenio general Farkaš. Da li ste vi smatrali da je on na visini zadatka? To je paragraf 227.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Bez potcenjivanja generala Geze Farkaša, mislim da on nije bio ličnost koja je mogla da zameni generala Dimitrijevića, ne samo iz profesionalnih, već i iz nekih drugih razloga.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 228. Propust da se proglašeno izvanredno stanje imalo je za posledicu šta? Kada je reč o odgovornosti Milutinovića.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Propust da se proglašeno vanredno stanje svako ima za posledicu nelegitimno upotrebljavanje Vojske Jugoslavije i sigurno da u tome treba tražiti odgovornost ne samo gospodina Milutinovića, bar kad je u pitanju prostor Republike Srbije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Propust da se proglašeno vanredno stanje je, naravno, bila čija odluka?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: To je moguća odluka i predsednika Srbije, ali u tim uslovima je trebalo da bude odluka predsednika Savezne Republike Jugoslavije jer se radilo o upotrebi Vojske Jugoslavije, odnosno Vrhovnog saveta odbrane.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 229. Glasanje o Sporazumu iz Rambujea (The Rambouillet Accord) je održano u kojoj skupštini?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ako se dobro sećam, mislim da se radilo o skupštini Republike Srbije, Narodnoj skupštini Srbije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je to bilo primereno ili neprimereno, i ako je bilo neprimereno, šta nam to govori o optuženom i o njegovim metodama delovanja?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Lično mislim da to što je narodna skupština raspravljala o stavovima koji treba da se zastupaju u Rambujeu jeste njeno legitimno pravo. Ali mislim da isto tako je bila obaveza da o tome raspravlja i savezna skupština. Ovakvo se odgovornost oslanja samo na nivo Republike Srbije, a istovremeno se marginalizuje značaj savezne države.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da se samo uopšteno pozabavimo sastankom te skupštine. Stranački sastav skupštine je dao najveća ovlašćenja kojoj stranici?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: *De facto* SPS jeste stranka koja se svuda pominje, ali sigurno da SPS nije stranka koja pokriva sve i najvažnije poluge vlasti u Republici Srbiji. U svakom slučaju, odgovor bi bio SPS.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Podsetite nas smo u jednoj rečenici jer smo o tome detaljno govorili, da li bi to bio slučaj ako bi bio predsednik Srbije u vreme kada je bio samo predsednik Srbije ili obavljao tu funkciju, kako je

optuženi mogao da kontroliše savezne institucije, primenom kakvog metoda?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Pa, kada govorimo o gospodinu Miloševiću, ako na to mislite, mislim da njegov uticaj treba posmatrati sa dva aspekta. Jedno je sa aspekta šefa države, sa aspekta autoriteta koji je stekao svih tih godina, i drugo je sa aspekta šefa političke partije, prvo jedne, pa onda i jedne i druge. I upravo preko političkih partija, odnosno preko SPS-a i JUL-a je taj uticaj dominantan, preko poslanika u saveznoj Skupštini ili preko poslanika u republičkoj skupštini, odnosno preko ministara u jednoj ili drugoj vladi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 230. Gospodine Liliću, vi ste saslušali jedan audio snimak, imamo broj tog audio snimka u ovom rezimeu, ali nemamo vremena da ulazimo u detalje. To je audio snimak broj T0000114. Vi ste tokom priprema za svoje svedočenje saslušali taj video snimak. Čije ste glasove prepoznali?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Na tom snimku ima više glasova. Ja sam prepoznao samo jedan glas.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A to je?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Radi se o glasu generala Mladića.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala lepo. To je tabulator 30, časni Sude. A sada bi trebalo da prođemo kroz pitanja koja su juče bila odložena zbog njihove osetljivosti. Mislim da nema potrebe da prelazimo na zatvorenu sednicu. Pozabavićemo se sa nekoliko detalja. Možete li ispred sebe da stavite tabulator 17, molim. Ovaj dokument govori o prestanku profesionalne vojne službe za generala Galića, vi znate da se njemu ovde sudi. Vidimo da ste vi potpisali ovaj ukaz o prestanku profesionalne službe. Možete li to da nam objasnite?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja pretpostavljam da sam potpisao ovaj ukaz. Ovo nije ukaz koji je specifičan za ukaze Vrhovnog saveta odbrane kojima sam ja predsedavao, pogotovo ne poznajem ni ovog pukovnika Branka Fezera, ali to je mislim bez značaja. Što se tiče potpisivanja ukaza pripadnicima 30. kadrovskog centra, mislim da sam o toma jako puno juče govorio. Mi nismo kroz centar pojedinačno posmatrali bilo koga od tih ljudi, već smo posmatrali sve one koji su po osnovima o kojima sam govorio, po pripadnosti bivšoj JNA ili po principu dobrovoljnosti bili na teritorije Republike

Srpske. Ukaz je verovatno došao kao predlog, recimo gospodina Radovana Karadžića.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Shvatam. Sada bih hteo da se pozabavimo jednom drugom temom. Juče ste vi sami rekli da su u vezi sa Srebrenicom odgovorne određene osobe. Možete li da nam kažete ko su te osobe?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Teško da možete da očekujete od mene da navedem bilo koju ličnost, ali sam rekao da smatram da su pojedinci, da postoji pojedinačna odgovornost i da sam siguran da ćete tokom ovog suđenja dokazati o kojim se ljudima radi. Rekao sam da sam uveren da takvo naređenje nije došlo ni od jedne političke i vojne ličnosti iz Beograda, a da sam potpuno siguran da ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gopsodine Liliću, ovo je treći put da nam to govorite. Pošto imamo vrlo ograničeno vreme, možete li da nam kažete, pomognete u vezi sa sledećim: vi ste juče sami rekli da su određeni pojedinci učestvovali u tome i bili odgovorni. Možete li možda da nam pomognete oko toga i kažete nam ko je to bio?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ne. Da smo znali o kome se radi, sigurno bismo i sami preuzeli adekvatne mere.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koliko brzo nakon masakra u Srebrenici ste saznali za taj masakr?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Teško da mogu da budem potpuno precizan, ali mislim da se radilo o relativno kratkom vremenu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dani, nedelje?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Pa, recimo, nekoliko dana.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Koliko brzo se povezalo ime generala Mladića, koji je naravno optužen za događaje u Srebrenici, koliko brzo nakon toga se ono javno povezalo sa tim događajima?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Bilo je dosta polemike na tu temu, ali prema intenzitetu ljutnje predsednika Miloševića, prema informacijama koje su se stihijski slivale, mislim da nije prošlo mnogo vremena. Ne mogu da budem precizan.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Molim vas da sada pređemo na tabulator 20. Zamolić da se tabulatoru 20 doda raniji zapisnik, a tabulator 20 se odnosi na sastanak od 29. avgusta 1995. godine u Dobanovcima. Tabulator koji imate se odnosi na sastanak koji je prethodio ovom sastanku, od 25. avgusta. Gospodine Liliću, molim vas da uzmete pred sebe verziju na BHS-u, tu imate male brojeve na vrhu, počnite sa stranom broj 2. Da počnemo od početka, reč je o sastanku najvišeg političkog i vojnog rukovodstva 25. avgusta 1995. godine u Dobanovcima, to je u skladu sa zaključcima usvojenim na 42. sednici Vrhovnog saveta odbrane održanoj 23. avgusta 1995. godine. Možete li da nam pomognete u vezi sa sledećom stvari. Da li je general Mladić prisustvovao sastanku Vrhovnog saveta odbrane?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: General Mladić je bio pozvan pre svega u svojstvu čoveka koji može da izvrši pritisak na rukovodstvo Republike Srpske da prihvate osnove za pripremu mirovnih pregovora u Dejtonu (Dayton). Znači odgovor je da, bio je prisutan na početnom delu Vrhovnog saveta odbrane.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Molim vas da sada pogledamo u verziji na engleskom stranu 4, pri dnu, a za vas, gospodine Liliću, mislim da je to strana 6 pri vrhu. Ovo naravno nije sastanak Vrhovnog saveta odbrane, već je to jedan specijalni sastanak održan nakon sastanka Vrhovnog saveta odbrane, i mi vidimo da tu piše: "Pošto je oko 14.30 na sastanak stigao general Ratko Mladić, predsednik Milošević je, obraćajući se prisutnima, upozorio da je održavanje ovog sastanka stroga tajna, što znači da on nigde ne sme da se pominje niti se na njega javno poziva. Osvrnuo se na pismo koje mu je 23. avgusta uputio predsednik Karadžić. Rekao je da to pismo sadrži elemente koji su važni". Da li je proglašenje tog sastanka tajnim bilo povezano sa dolaskom Mladića?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zatim vidimo dalje da je predsednik Milošević podsetio Karadžića, dakle, podsetio je Karadžića da je to bio "njegov predlog još pre godinu dana da je trebalo nešto ponuditi Muslimanima što je njima važno, a oni bi dali nešto nama za što smo mi posebno zainteresovani. Tu se, naravno, ne misli na enklave, one nemaju nikakvu perspektivu, one tri u istočnoj Bosni - Srebrenica, Žepa i Goražde bi se istopile u srpskom okruženju i bez borbe". Da li je to bio opšti pogled, opšti stav srpskog rukovodstva u to vreme, gospodine Liliću?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ne. S tim, ako dozvolite da samo ispravim, jedan detalj u ovom materijalu nije tačan. Znači, pismo je dobio predsednik Milošević od predsednika Karadžića 22. juna, odgovor na ovo vaše pitanje jeste ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dalje, na strani 5 u verziji na engleskom, a pri samom dnu strane za vas, gospodine Liliću, vidimo na kraju ovog paragrafa, optuženi kaže, "da mu je podsekretar Holbruk (Richard Holbrooke) rekao da je američki stav da ako Srbi ne prihvate mir, ići će se na eskalaciju rata, a ako Muslimani odbiju mirno rešenje, reći će im da ostaju sami sa Demoklovim mačem iznad vrata koji se zove general Mladić". Da li je to bio pristup srpskog rukovodstva kada je reč o upotrebi generala Mladića?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ne, ja mislim da se iz teksta vidi da je to prema rečima gospodina Miloševića rekao gospodin Holbruk.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A sada idemo na našu stranu 7, a za vas, gospodine Lilić, strana 8. Na trećini strane predsednik Vlade Kontić je upoznao prisutne da je "ekonomska situacija u Saveznoj Republici Jugoslaviji sve teža i da nećemo moći da pomažemo Republiku Srpsku kao što smo do skora mogli". Predsednik Karadžić je čuvši ovu informaciju o nemogućnosti pružanja pomoći Republici Srpskoj pitao predsednika Miloševića: "Znači li to, predsedniče, da ne idem na Neretvu i istočnu Slavoniju?". Predsednik Srbije je odgovorio da je to što Karadžić predlaže ratna opcija. Da li se sećate tog dela diskusije?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, svakako da se sećam te diskusije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Idemo dalje, želim da dođem do vaše diskusije. Pri dnu naše strane 7 Karadžić upozorava da "Muslimani žele sve teritorije zapadno od Brčkog, a spremni su da nam prepuste istočnu Bosnu u pojasu Drine. Mi se zato moramo boriti za širi koridor i što kompaktniju teritoriju". Da li je to bila politika o kojoj se tada raspravljalo i koja je tada prihvaćena?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Pa, jasno je da je trebao što širi koridor kod Brčkog, mislim da je to što se tiče dogovora i zajedničkog stava bilo potpuno jasno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vaša diskusija može da se nađe u verziji na engleskom na strani broj 9, a u verziji na BHS-u strana 11. Ovde piše da ste vi rekli: "Predsednik Lilić napominje da je sada iluzorno postavljati pitanje da

li se odričemo Krajine. Uradili smo sve da pomognemo Krajini, a dogodilo se to što se dogodilo, napustili su svoja istorijska ognjišta bez borbe, pre bi se moglo reći da su se krajiški političari odrekli svoje matice". Optuženi je dodao manje poznatu informaciju, naime, pomenuo je telegram koji je upućen generalu Mrkšiću u kome mu je poručeno da "izdrži samo dva dana dok mu ne pošaljemo pomoć". "Nisu izdržali, pobjegli su". Vi, gospodine Lilić, nastavljate izjavivši da je "ključno pitanje hoćemo li imati, hoćemo li sačuvati Republiku Srpsku ili ne. Sada se postavlja pitanje srpske sudbine". Idete korak dalje od prethodnih učesnika u raspravi rekavši da, "više za nas praktično i nema brzog rata ili brzog mira, mi se moramo opredeliti samo za varijantu brzog mira". Kao predsednik Vrhovnog saveta odbrane upozorili ste da su "vojni resursi prilično iscrpljeni, a neki skoro pri kraju, zato danas donosimo istorijsku odluku: hoće li biti Republike Srpske ili ne. Biće je ako prihvatimo mir, a ne rat". Da li je to bio vaš stav?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sledeća strana, strana 10 u verziji na engleskom, a u vašoj verziji strana 12, pri vrhu. Vidimo diskusiju generala Mladića, u stvari, kod vas je to na sredini strane, nisam imao vremena da to sve pročitam, ali Mladić je izrazio zadovoljstvo što su se okupili svi srpski političari jer, kako je rekao, "nije vreme da se nadmećemo u navlačenju konopca". Da li je to ono što je rekao general Mladić?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Obzirom na specifičnost rečenice, ja je se dobro sećam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ovde nije zabeležena nikakva rasprava o Srebrenici. Da li je ta tema uopšte pokrenuta na tom sastanku?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ne, ovaj sastanak je bio strogo namenski i vezan je za Dejtonske mirovne pregovore (Dayton Accord). Svakako da se o Srebrenici razgovaralo u razgovoru pre toga, šta se stvarno dešavalo, a sa njihove strane nije bilo nikakvih objašnjenja, niti bilo kakvih priznanja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je Mladić ponudio bilo kakvo objašnjenje, da li ga je bilo ko pozvao da to učini?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vam je Mladić ikada dao ikakvo objašnjenje?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Meni lično ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste razgovarali sa Mladićem povremeno, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada ste poslednji put razgovarali?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Naši intenzivni razgovori su upravo nakon ovih sastanaka, još preciznije rečeno negde u decembru kada sam išao da sa generalom Perišićem i Dimitrijevićem učinimo pokušaj da spasemo francuske pilote koji su bili uslov za potpisivanje Dejtonskog sporazuma u Parizu (Paris). Tada imamo intenzivne razgovore, čak i pregovore na Han Pijesku, pošto je i predsednik Milošević prihvatio da na moju inicijativu i ja odem na Han Pijesak, gde sam tada razgovarao sa praktično celim, sa celim Glavnim štabom Vojske Republike Srpske i posle veoma mučne i duge rasprave ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Odgovorite nam sa da ili ne, Mladić nikada nije objasnio šta se desilo u Srebrenici?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kadrovski centar je nastavio da isplaćuje platu Mladiću, do kada?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ne znam lično Mladiću, ali celoj grupi je kadrovski centar isplaćivao plate do 1994. godine. Kada je zamrznut, isplaćivana je socijalna pomoć, a koliko ja znam, to se nastavilo sve do 2001. godine do marta meseca. Da li i Mladiću, nisam siguran.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koliko je vama poznato, da li je Vrhovni savet odbrane ikada pokrenuo istragu o onome što je rečeno da se desilo u Srebrenici? Da li je ikada donešena ikakva odluka da se pokrene bilo kakva istraga u vezi sa mogućim učešćem vojnika VRS u tom događaju?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da pogledamo sada drugi deo slične zabeleške. To je drugi deo tabulatora 20, to je zabeleška sa sastanka održanog 29. avgusta 1995. godine, i tu ćemo pogledati dva odlomka. U verziji na engleskom je strana 6 od 19 strana. Mladić je bio prisutan i na ovom sastanku, kao što vidimo na strani u vašem slučaju je strana 5 pri vrhu, Karadžić je

rekao: "Moramo da insistiramo da srpske teritorije budu kompaktne," izvinjavam se, "moramo da insistiramo da srpske teritorije budu kompaktne, odgovorio je predsjednik Milošević. Ostavimo Goražde, njega će nam sami Muslimani ponuditi za razmenu". Da li je to bio izraz ili stav koji je izneo optuženi?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja se precizno ne sećam, ali sobzirom da znam principijelne stavove oko mogućih razmena, mislim da jeste.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pri dnu strane na engleskom imamo Miloševića koji ponovo upozorava da "nema mnogo vremena, da je naš interes da se postigne sporazum, jer ako se to ne postigne, neće biti ni Republike Srpske, a onda nema ni njenog ustava". Da li ste se svi toga plašili?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, ovde se čini užasno veliki pritisak, i pogotovo napor od strane predsednika Miloševića da oni idu u Dejton (Dayton) na pregovore.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Strana 8 u verziji na engleskom od 19 strana, a u verziji na BHS-u za gospodina Lilića strana 11. Vidimo šta je Mladić rekao u to vreme. Nema vremena da se sad time bavimo, ali kada je reč o Tridesetom kadrovskom centru, da li se sećate, mi znamo da je bio embrago u odnosu na Republiku Srpsku od avgusta 1994. do nekog vremena u 1995. godini. Kada je 30. kadrovski centar nastavio da isplaćuje plate? Kada, u kojem periodu 1995. godine?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Sobzirom na stav generala Mladića koji je izneo 10. odnosno 11. decembra za vreme mog boravka u Republici Srpskoj na Han Pijesku da se ukine granica na Drini, pretpostavljam da to sigurno nije bilo ni u 1995. godini, možda čak početkom 1996. godine, ali je Savezna Republika Jugoslavija bila toliko isprljena da ne verujem da je mogla da finansira onim tempom kojim je to bilo ranije kroz centar, a o tome sam govorio juče, o mesečnim iznosima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Juče ste rekli da se nastavilo sa isplatom plata 1995. godine i mi smo se time bavili i tokom priprema za vaše svedočenje. Šta ste tada rekli, kada su plate isplaćivane 1995. godine?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ako dozvolite, mi smo, znači, nakon uvođenja sankcija Republici Srpskoj ostavili odluku da se minimalni deo, takozvani socijalni deo davanja za potrebe porodica 30. kadrovskog centra, za potrebe školovanja njihove dece nastavi i to jeste nastavljeno, ako na to mislite. Ali

to nisu bili celokupni iznosi, nego su bili iznosi koji su bili u nivou zagaran-
tovanih plata tada u Saveznoj Republici Jugoslaviji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A u kojem delu, kom periodu 1995. godine, se nastavilo sa tim isplatama?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Te isplate praktično da skoro nisu ni preki-
dane, znači taj minimalni deo za jedan deo pripadnika kadrovske centra
koji su bili najugroženiji. Mislim da i danas postoje ti spiskovi, da ih možete
dobiti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Sada će vam biti postavljena dodatna
pitanja. Zapravo, imam još jedno pitanje za vas. Vi ste ostali član SPS-a do
kada, gospodine Liliću?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja sam polovinom avgusta 2000. godine
dobio otkaz i radnu knjižicu i ostao bez posla u saveznoj administraciji, a
nakon toga sam podneo ostavku na sve druge funkcije i u okviru SPS-a i na
neke još od funkcija koje su bile više volonterske, u okviru savezne države.
Znači, do avgusta 2000. godine.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, ja sam se na kraju svedočenja bavio tabulatori-
ma koji nisu uvedeni u spise. Uglavnom su to zapisnici sa sednica Vrhovnog
saveta odbrane koji ne potpadaju, koje su van perioda koji pokriva ovaj sve-
dok i njihova vrednost je prilično ograničena tako da nije bilo neke posebne
potrebe da ih on komentariše

SUDIJA MEJ: Bilo je postavljeno i pitanje u vezi sa tabulatorom 8.

sekretar: Tabulator 8 je trenutno obeležen samo zbog identifikacije, časni
Sude.

TUŽILAC NAJS: Tabulator 8 je deo o kome je govorio predstavnik vlade,
međutim, sada se slaže da možemo da se pozabavimo njime pošto je on
izvan onog uskog perioda za koji je tražena zaštita. Pod takvim okolostima,
on može da bude obeležen kao dokazni predmet.

SUDIJA MEJ: U redu. Drugo pitanje je zabuna do koje je došlo između doka-
znog predmeta 466, tabulator 6 i dokaznog predmeta 469, tabulator 25.

TUŽILAC NAJS: Rečeno mi je da je ovaj drugi dokazni predmet drugačiji, pošto je reč o jednom odlomku.

SUDIJA MEJ: U redu.

TUŽILAC NAJS: Pošto je reč o jednom odlomku na koji će se svedok možda oslanjati kada bude govorio o svojim stavovima, bilo bi poželjno da to ostane kao posebni dokazni predmet.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Liliću, hteo bih da se vratimo na prethodni deo vašeg svedočenja. 1997. godine vi ste bili kandidat SPS-a za izbore te godine i mislim da ste rekli da je kampanja bila opstruirana od strane JUL-a i Mire Marković, i da je uticaj koji su oni imali imao određene posledice na vašu poziciju. Možete li da mi kažete da li je išta urađeno, da li je sprovedena neka konkretna strategija sa njihove strane kako bi osujetili vašu kampanju? Vi ste se na kraju povukli.

SVEDOK LILIĆ: Da, gospodine Robinson (Robinson), ova kampanja je u celosti bila opstruirana, od onog medijskog objavljivanja, uključujući i činjenicu da su informacije sa mojih promocija širom Srbije uglavnom išle na kraju dnevnika ili na sredini dnevnika državne televizije koja je objektivno bila u našim rukama, kad kažem u našim rukama, mislim na naš politički uticaj, do toga da je trajala jedva jedan minut i do same činjenice koju sam saznao značajno kasnije, da se čak uticalo i na samo prebrojavanje izbornih glasova. Ali, ako mi dozvolite, ja zaista ne bih želeo da o toj temi ovde razgovaram.

SUDIJA ROBINSON: U redu, hvala lepo.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja želim pre nego što počnem unakrsno ispitivanje ovog svedoka da čujem vaš stav o vremenu koje mi stoji na raspolaganju, jer kao što ste videli, gospodin Najs je preko mnogih dokumenata prešao tako što je tražio od svedoka samo da ih identifikuje. Jednostavno, mi ovde imamo gomilu dokumenata koji su identifikovani, a u čiju sadržinu niko nije ulazio.

SUDIJA MEJ: Da, gospodine Miloševiću, mi moramo da imamo na umu da će možda i amikusi imati neka pitanja. Takođe imamo na umu i da će možda biti i dodatnog ispitivanja. Sobzirom na sve to, vama ostaje ostatak vremena do kraja sutrašnjeg dana. Pogotovo vas savetujem u ovom slučaju, i upozoravam vas, da ne trošite vreme na prepirku sa svedokom. Ukoliko to budete radili, to će se računati na vašu štetu, to vreme koje potrošite. Isto važi i ako se budete bavili nerelevantim stvarima. Mi ćemo videti kako ćemo napredovati u svemu tome, ali to je za sada vreme koje vam stoji na raspolaganju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Znači, do kraja sutrašnjeg dana. To je tek samo nešto malo duže nego ...

SUDIJA MEJ: Ovo je način na koji se troši vaše vreme, upravo to, prepirka. Molim vas, izvolite počnite, postavite pitanje. I savetujem da počnete sa dokumentima u vezi kojih nema nikakvog spora, jer može postojati pitanje dopustivosti drugih pitanja.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Radi efikasnosti, gospodine Mej (May), ja ću nastojati da idem nekakvim redom kojim je išlo glavno ispitivanje. Mislim da će to biti odgovarajući način, a doći ćemo i na dokumente, a prethodno nekoliko samo pitanja svedoku. Teme o kojima se ovde raspravlja su Kosovo, Bosna, Hrvatska. S obzirom na informacije, na funkcije, na znanje prilika, u kojoj je meri srpski narod, Muslimani, Romi, Turci, Egipćani, Goranci i ostali nealbanski deo stanovništva na Kosovu bio ugrožen od strane albanskog separatističkog pokreta?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Svi pripadnici ovih naroda koje ste nabrojali su, ja bih rekao, podjednako bili ugroženi i bio je sigurno ugrožen njihov opstanak na Kosovu i Metohiji, i bezbednost svake vrste, i ekonomska sigurnost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ekonomska bezbednost je svakako važna, ali ima nešto važnije od ekonomske bezbednosti a to je životna ugroženost. Da preciziram pitanje, u kojoj su meri bili životno ugroženi, sobzirom na pritiske i permanentna ubistva koja su se događala na Kosovu i Metohiji?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja sam i maločas rekao pod brojem jedan, da je njihova bezbednost bila izuzetno ugrožena i jesu bili životno ugroženi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad ste govorili o tome da je bilo mnogo ubistava, gospodin Najs je postavio pitanje da li sam ja znao za to. Mislim da je u pitanju jedan mali nesporazum između vas kako ste se razumeli. Vi se govorili o veliko broju ubistava čije su žrtve bili, pre svega, Srbi i drugo nealbansko stanovništvo, a počinioci albanski teroristi, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: To se može videti iz transkripta. Ja jesam bio vrlo precizan i rekao sam da je bio jako veliki broj napada sa strane albanskih terorista. Podrazumeva se da nisu napadali sami sebe, već upravo na srpsko i nealbansko stanovništvo, čak i na albansko stanovništvo u nekim slučajevima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Upravo je to bilo sledeće pitanje. Da li je tačno da je bio jedan veliki broj Albanaca koji su želeli da žive u miru, koji su želeli da žive u saradnji, toleranciji i imali veoma dobre i prijateljske odnose i da su i oni bili žrtva albanskih separatističkih snaga, pogotovo albanskih terorista?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, i o tome postoje veoma precizni izveštaji, i mislim da su ti upravo Albanci bili naša velika rezerva za uspostavljanje dobrih odnosa i u okviru dobre komunikacije na relaciji Srbi nealbanci, ti ugledni Albanci koji su bili spremni za takav način života na Kosovu i Metohiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je ikad u našoj politici, znači, imam u vidu vreme kada smo nas dvojica bili na političkoj sceni, ne govorim o tome pre, da li je ikad bio ijedan trenutak a da nije pravljena razlika između terorista separatističkog pokreta i albanskog naroda? Ne znam da li sam dovoljno jasno postavio pitanje.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Jeste dovoljno jasno postavili pitanje ukoliko mislite do ovog perioda 1998. godine kada ipak imamo u nekim slučajevima nekontrolisana dejstva, ja sam o tome govorio, ali to je zaista izuzetak. Mislim da bi odgovor na vaše pitanje bio da, nije bilo takvih situacija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, nikada nismo poistovećivali teroriste sa albanskim narodom. Je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kad je reč o nekontrolisanom ponašanju, ili bolje reći o zločinima, koje pominjete i koji su se događali, da li je poznat bio stav svim funkcionerima, i političkim i policijskom i vojnim, da se ne sme dejstvovati ni u jednom slučaju ako mogu da budu ugroženi civili?
SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, to je bio jasan i principijelan stav koji je često puta naglašavan. Ja nisam bio intenzivno prisutan na sastancima posle 1998. godine, ali znam za period u kome sam ja bio prisutan na tim sastancima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, moj kategoričan stav da se čak i kada je reč o dejstvu protiv terorista ne sme dejstvovati ako mogu biti ugroženi civili, znate taj stav?
SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznat stav da se za svaki pojedinačni zločin mora da odgovara i da ne sme nijedan da se prikrije? Bez obzira da li je o krađi reč, o pljački ili natežim delima kao što su ubistva, silovanja i tako dalje.
SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Meni je poznat taj stav, ali smo iznosili suprotne primere i tražili istrage, neke su se odvijale u okviru vojske, za druge istrage ja ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Generalno o tome, pošto je ovde uvedeno dovoljno dokumenata, ja bih uveo još jedan koji odslikava naš politički stav upravo sredinom 1998. godine. Evo, podsetiću imam ovde magnetofonsku zabelešku 16. sednice glavnog odbora Socijalističke partije Srbije, a na kraju je dat i zapisnik, a na kraju čak i saopštenje za štampu koje se daje. U zapisniku piše da su prisutni, sednici su prisustvovali Slobodan Milošević, predsednik Socijalističke partije Srbije i onda se nabraju potpredsednici, da ne gubim vreme, među njima Zoran Lilić i tako dalje. To je 16. sednica održana 10. juna 1998. godine, dakle, u jeku problema na Kosovu i Metohiji. E, sad želim da vas pitam da li se sećate, citiraću samo deo onoga što sam rekao u završnoj reči, pa vm to citiram i unapred postavljam pitanje da li se sećate tog stava? Dakle, to je sednica najvišeg partijskog rukovodstva, ima ovde spisak svih ljudi, par stotina ljudi, plus što prisustvuju i predsednici opštinskih odbora, to je otprilike u onoj sali gde smo držali 400 ljudi najodgovornijih za rad u partiji, je l' tako? Da li se sećate...
SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, dobro se sećam te sednice.

SUDIJA MEJ: Pre nego što date odgovor na ovo pitanje, možete svakako da pogledate zapisnik, optuženi može da pročita relevantni pasus, a onda vi sami možete da pogledate zapisnik. Da?

TUŽILAC NAJS: Bili bismo zahvalni ako bismo mogli da dobijemo jedan primerak.

SUDIJA MEJ: Dajte da to dobijemo, pa ćemo uvesti u spis kad za to dođe vreme. Izvolite, gospodine Milošević.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imam samo jedan primerak. Nemam razloga da vam ne stavim na raspolaganje ceo zapisnik. Dakle, ovaj deo koji se odnosi samo na tačku u kojoj se raspravlja o Kosovu, da li se sećate, dakle, kad govorim o tome kažem ovako: "Naša je politika da Kosovo rešimo političkim sredstvima. Mi pristupamo tom rešenju imajući u vidu naša uverenja, naš program koji podrazumeva princip nacionalne ravnopravnosti. Mi ne želimo da Albancima pravimo štete i mi ne želimo da Albanci na Kosovu budu građani drugog reda. I zbog toga treba da imamo na umu," inače, što je Minić naglasio u svom referatu, jer on je u vezi s tim podnosio referat, "da imamo na umu veliku razliku da pravimo, i to smo više puta naglašavali, između separatističkog pokreta i albanskog naroda koji živi tu. Kako god to izgledalo", preskačem neke pasuse da bih uštedeo vreme, ali vi možete da vidite ceo tekst, "kako god to izgledalo, mi moramo da upravo taj prilaz imamo, političko rešenje i afirmaciju principa nacionalne ravnopravnosti. Moramo da imamo u vidu i to da ti koji su manipulisani," jer napred govorim o tome da su neki Albanci manipulisani i da neki naši drugovi govore da je većina manipulisana, "da imamo u vidu da i ti koji su manipulisani na svaki način, i to su nesrećnici s kojima se, kao i sa svakom svetskom sirotinjom, manipuliše prvo od njihovih moćnika, pa onda od ovih svetskih manipulanata koji ih stavljaju u funkciju destabilizacije južnoevropskog dela na kome treba stalno stvarati alibi za zadržavanje nekih vojnih efekta velikih sila. Nisu oni nosioci aktivnosti," mislim, dakle, na Albance, "oni su sredstvo nečije aktivnosti. Ima i takvih kao što je taj," ovde piše Fukoši (Fukoshi), a ja mislim na Bukošija (Bujar Bukoshi), jer ovo je štamparska greška, nije Fukoši nego Bukošij, "tamo u Nemačkoj (Germany) koji je postao milioner na fondovima koje prikuplja za navodno potrebe Albanaca," i tako dalje. A onda zaključujem, "prema tome, u vezi sa Kosovom politički pristup, i u vezi sa Kosovom princip nacionalne ravnopravnosti i molim, ovo za našu političku

aktivnost dole na Kosovu, ne samo naših kadrova na Kosovu, nego i naših kadrova van Kosova, koji treba da budu dole". I onda kažem, "dijalog". Kao što se sećate, ja sam ovo govorio na kraju, nisam imao nikakav pisani tekst, ali je nadam se dovoljno konzistentan. "Dijalog koji je započet," mislimo na dijalog kada je Rugova (Ibrahim Rugova) bio i tako dalje, "nije rezervisan samo za državnu komisiju i predstavnike albanskih političkih partija, za Račka Markovića," to je, kao što se sećate potpredsednik vlade koji je vodio delegaciju vlade, "i onog Mahmuta Bakalija (Mahmut Bakalli) ili Bajazita Nušija (Bajazit Nushi) ili ovog Aganija (Fehmi Agani), nije za njih samo rezervisan, dijalog i to naravno ne samo srpsko-albanski, nego i srpsko-albansko-turski i muslimanski i romski i crnogorski, svi, taj dijalog treba da bude prisutan na svim nivoima, u opštini, u mesnoj zajednici, u formalnom i neformalnom smislu, formalni i neformalni dijalog, jer ljudi treba da budu mobilisani da se živi". I sada govorim da se „pokazuju jasne razlike tamo gde teroristi deluju," i tako dalje, "od onoga gde je mirno i gde se normalno živi. Oni vide to i ja mislim da svi pametni ljudi ne žele da vide rušenje, bedu, patnje civilnog stanovništva, sve što može da nosi taj proces. Prema tome, na jednoj strani, mi ćemo insistirati na dijalogu i ići na političko rešenje, na drugoj strani, mi se moramo obračunati sa terorizmom. Ako sami Albanci budu uspeli da zaustave terorizam, alal im vera, mi im tu želimo sve najbolje". A onda kažem, preskačem opet, "partija treba da koordinira dole političko delovanje". Dakle, naglašavam političko delovanje i ulogu koju treba da ima partija. "To je posao partije. Da se zaduži Milomir Minić, Duško Matković, Zoran Anđelković. Na čelu ovog tima trojnog je Minić, s tim što tim treba da se proširi, za koordiniranje u ime partijskog rukovodstva, političkih događaja dole na Kosovu". Dakle, sećate se, nadam se, tog sastanka, sredina je ...

SUDIJA MEJ: Dozvolite svedoku da pogleda ovaj zapisnik. Zamoliću vas da na neki način označite delove na koje se pozivate kako bismo to mogli da proverimo. Molim poslužitelja da ga uzme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Može da pogleda od ovog označenog dela na strani 52, jer tu počinjem sa Kosovom, pa do kraja, obeležio sam ovo što sam citirao. Ali ja sam siguran da svedok dobro se seća tog sastanka.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ovo su magnetofonski snimci sa sednice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, transkript magnetofonskog snimka sa sednice.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja se, gospodine Mej, zaista dobro sećam ovog sastanka koji je bio, ne znam da li je tačno bio 10. juna, to je sad rekao gospodin Milošević. Ja sigurno ne mogu da potvrdim autentičnost celog ovog govora koji piše ovde, ali politički stavovi i principijelni stavovi o kojima smo pričali su svakako bili i vaši lični i stavovi SPS-a, to je ono šta jeste bilo na glavnom odboru... Poziv na dijalog, poziv na saradnju, poziv na mirnim putem rešavanja problema koji postoje, naponi državne komisije koju je činila državna komisija Srbije sa gospodinom Markovićem na čelu, o čemu se pričalo što je ovde sadržano, takođe nisu sporni. Ja jesam tome bio prisutan, ali šta se stvarno dešavalo na terenu, ja nisam bio prisutan niti mogu da posvedočim da li je ova principijelna politika o kojoj ste govorili sprovedena na način na koji ste rekli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da li je tu jasno istaknut i uvek istican, bar kad je o meni reč i kad je reč o našem rukovodstvu, da mi možemo da budemo zemlja koja je progresivna, koja se uspešno razvija samo ako se poštuje princip nacionalne ravnopravnosti?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Vralo kratko da odgovorim, da. Stim što je, ako dozvolite, ovaj sastanak i održan ne tako dugo posle mog obilaska, drugog obilaska Kosova i informacija koje sam vam preneo šta se zaista tamo dešava na Kosovu i Metohiji.

SUDIJA MEJ: U redu, zapisnik će postati dokazni predmet. Molim da mu se da broj koji sledi.

sekretar: Dokazni predmet Odbrane 142.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja molim Sekretarijat (Registry) da kad napravi kopiju meni vrati ovaj primerak.

SUDIJA MEJ: Da, kopija vam može biti vraćena kasnije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato, dakle, da li je ikad u svim ovim događajima postojao bilo kakav politički stav da se proteraju Albanci sa Kosova?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ne. Na sastancima kojima sam ja prisustvo-vao Glavnom odboru, Izvršnom odboru, u razgovoru sa vama, ja ne znam za takav stav.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je ikad postojao bilo kakav plan da se proteraju Albanci sa Kosova?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam za takav plan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To su neka opšta pitanja sa kojima sam hteo da otvorim pitanje Kosova. Sada da pređemo na pitanje Bosne, isto tako na neka opšta pitanja. Pretpostavljam da ste pratili ovo takozvano suđenje ovde, bar delimično. Ja sam rekao u vezi sa Bosnom i sa Hrvatskom da smo se mi tamo bavili mirom a ne ratom. Da li je poznato i da li je tačno da su Srbija, Savezna Republika Jugoslavija i ja lično sve svoje snage ulagali i kada je reč o Bosni i Hercegovini i kada je reč o Hrvatskoj da se što pre postigne mir? Je li to tako ili ne?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, pa proizvod toga su sijaset mirovnih planova koji su ponuđeni bilo bosanskoj strani kada govorimo o Srbima iz Bosne, bilo Srbima koji su bili u Hrvatskoj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je bilo ko iz Srbije, kad kažem bilo ko iz Srbije, iz strukture vlasti, uključujući i policiju, Državnu bezbednost i dalje bilo kakve organe, podsticao na bilo kakav način nekom svojom aktivnošću rat u Bosni ili u Hrvatskoj?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Teško da vam mogu odgovoriti na to pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Recite mi, molim vas, kada je reč o događajima u Hrvatskoj, da li je bilo kakav organ iz Savezne Republike Jugoslavije ili u to vreme još je bila SFRJ, iz Srbije učestvovao u tim događajima u Hrvatskoj kad je došlo do onih pritisaka na srpsko stanovništvo, otpuštanja sa posla, izbacivanja iz ustava, tih likvidacija, i svega što je podsećalo na ustaški genocid iz drugog svetskog rata zbog čega su ljudi bili sasvim osnovano zaplašeni? Je li tako ili ne?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Pa, upravo je tako kako ste rekli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je ono što je srpsko stanovništvo koje je bilo ugroženo u tom trenutku učinilo da se zaštiti bio elementarni akt samoodbrane?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, ja bih rekao da, apsolutno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da su oni, kad kažem oni, mislim na Srbe u Hrvatskoj, na tim prostorima živeli vekovima?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Kako da ne, jako dobro znam taj prostor, i ljude koji su tamo živeli i koji danas žive uglavnom na teritoriji Republike Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da oni nisu osvajali nikakve teritorije na kojima inače nisu živeli, odnosno želeli su da odbrane teritorije na kojima su živeli vekovima?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da su uz probleme koji su nam poznati, uzeli oružje da se odbrane, ali odmah prihvatili uz, kažem, probleme ...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, mislim da su to stvari o kojima Pretresno veće treba da donese odluku. Ja sam vam dozvolio da pitate svedoka za njegovo mišljenje u vezi sa nekim od tih stvari, ali striktno govoreći, to je ne-relevantno. Osim ako on nema nekih direktnih stvari da kaže u vezi sa tim, on ne može o tome da svedoči. Ako imate nekih direktnih pitanja, nekih konkretnih pitanja, izvolite, ali nemojte da tražite mišljenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja mislim da gospodin Lilić kada je reč o stradanju Srba u Hrvatskoj 1990. godine i 1991. do 1995. godine ima mnogo šta direktno da kaže. Da li imate, gospodine Liliću, direktnih saznanja o tome šta se događalo?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, imam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prema tome, samo kratko, evo, u jednoj rečenici recite šta se događalo.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Pa, mislim da je najblaže rečeno da, kada su u pitanju Srbi u Hrvatskoj zaista, da ne upotrebim pretešku reč, ali obzirom na procenat Srba koji je tamo živeo od 18 do 22 posto, praktično danas ih nema ni 2 posto, ta dva podatka govore sama za sebe. Sa druge strane, mislim da je bila dobra prilika još 1992. godine, zahvaljujući sigurno aktivnostima Savezne Republike Jugoslavije, Srbije, kada je Vens-Ovenov (Vance-Owen Plan), Vensov plan (Vance Plan) u pitanju za Krajinu i da je ta prilika propuštena pre svega zbog neozbiljnosti, rekao bih u slobodnoj interpre-

taciji, jednog dela rukovodstva Republike Srpske Krajine. Normalno, to ne amnestira sve ono što se desilo u okviru dva velika organizovana napada, "Bljeska" i "Oluje", i na proterivanje Srba sa tih prostora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da ne trošimo onda dalje vreme na to, mislim da ste dovoljno rekli u opštim crtama o tim pitanjima. Šta je bilo sa Srbima u Bosni? Poznato vam je kao političaru i funkcioneru iz tog vremena da smo svi zvali Bosnu "Jugoslavija u malom", upravo zato što su tamo živeli i Srbi, i Muslimani i Hrvati, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Etnički sastav Bosne i Hercegovine, kad govorimo o Bosni i Hercegovini iz Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, mislim da je u potpunosti odgovarao etničkom sastavu koji je bio u Srbiji do skora, tako da je to tačno što vi kažete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je praksa i Ustav Bosne i Hercegovine nalagao o političkim pitanjima konsenzus tri konstitutivna naroda koji su bili definisani u ustavu, znači Srbi, Hrvati i Muslimani?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Koliko ja znam, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da je odluka o nezavisnosti Bosne i Hercegovine doneta bez srpskog naroda kao konstitutivnog naroda, odnosno, da nije mogla biti legalna?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da su Srbi i Muslimani postigli bili čak i nešto što su oni nazvali "istorijski dogovor"?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam detalje tog dogovora, ali znam da je postignut takav dogovor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da su sve tri strane konačno potpisale, Karington (Peter Carrington) je onda predsedavao konferencijom, a taj plan je direktno vodio portugalski ambasador Kutiljero (Jose Cutileiro), potpisale Kutiljerov plan (Cutileiro Plan)?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, to je tačno i to je praktično, ne tako dugo posle početka rata, mislim da je kasnije od toga odustala muslimanska strana, ako se ne varam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Naime, Kutiljerov plan je potpisan pre početka rata, pa kad je muslimanska strana odustala i došlo do priznanja, onda je izbio rat. Je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Rat u širokim razmerama, ali je bilo ovih pojedinačnih sukoba, ja mislim i pre Kutiljerovog plana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da su svi ti početni napadi uglavnom bili takvi da su žrtve bili Srbi? Govorim o upadu u severnu Bosnu, Slavonski Brod, ubistvo na svadbi u Sarajevu, prve žrtve rata su bili Srbi.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Prema mojim saznanjima da, i mislim da je rat u Bosni upravo i započeo ubistvom, ako se ne varam da se zvao Gardović, na svadbi koja je bila u Sarajevu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Sad ćemo ići redosledom kojim ste vi svedočili u onoj meri u kojoj ja budem mogao da taj redosled pratim, sobzirom da je gospodin Najs išao sa predmeta na predmet prilično žustro i brzo ...

SUDIJA MEJ: Ako prelazite na drugu temu, ovo bi bio prikladan trenutak za pauzu. Idemo na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Liliću, sobzirom da ste vi bili na jednoj od najviših funkcija, a kasnije bili čak i na najvišoj, u tim mirovnim naporima ste i vi učestvovali na određen način. Je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Pa može se tako reći. Ja nisam učestvovao u spoljno-političkim diplomatskim aktivnostima, ni u samim pregovorima, ali je tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate, odmah po izbijanju sukoba u Bosni, pisma, objavljeno je i u "Politici", koje sam uputio Islamskoj konferenciji (OIC, Organization of the Islamic Conference) u Istanbulu (Istanbul) u kojem sam napisao da su Srbi i Muslimani braća, da taj sukob treba da prestane odmah, da je taj sukob samo u interesu neprijatelja i Srba i Muslimana i da se problem mora rešiti mirnim putem?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ne sećam se detalja svakako, ali znam za to pismo i znam da je sadržina otprilike u ovom smislu u kojem sad govorite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate moje posete Turskoj (Turkey) i razgovora sa tadašnjim turskim predsednikom Ozalom (Turgut Ozal) i tadašnjim turskom premijerom Demirelom (Suleyman Demirel) i mog stava da će Srbija podržati svako rešenje o kome se tri naroda u Bosni i Hercegovini dogovore?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, to jeste bio i politički stav kasnije kod nas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate da su odmah usledili naponi međunarodne zajednice koja je tražila našu pomoć da se dođe do mirovnog rešenja i da je kao rezultat tih nekoliko mesečnih, rekao bih, napora u Atini (Athens) za 1. maj 1993. godine potpisan Vens-Ovenov plan?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, vi ste bili uključeni u sve pregovore sa predstavnicima međunarodne zajednice bez obzira o kojoj se grupaciji radi, i tada i kasnije. Sećam se da je taj sporazum, Vens-Ovenov plan bio parafiran u Atini, da ga je parafirao gospodin Radovan Karadžić, ja mislim, ako se ne varam u prisustvu gospodina Micotakisa (Konstantine Mitsotakis), i da je to naišlo na opšte odobravanje kod nas u Beogradu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate ko je najviše doprineo da rukovodstvo Republike Srpske na čelu sa Karadžićem, bila je prisutna cela delegacija Republike Srpske, dakle ko je najviše doprineo da oni prihvate taj plan i potpišu ga u Atini?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Pa, svakako ja mislim da je vaša zasluga bila najveća.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate da su onda ostavili rezervu da taj potpis bude potvrđen u Skupštini Republike Srpske?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, to ste preneli, ako se ne varam, na jednom od sastanaka u Beogradu da postoji mogućnost da ponovo izigraju poverenje koje im je ukazano i od strane međunarodne zajednice i od vas lično.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate da sam ja išao na tu skupštinu na Pale, zajedno smo se vozili čak i u automobilu grčki premijer Micotakis i ja? Micotakis je onda uložio velike napore da doprinese da se ostvari mir u Bosni i Hercegovini takođe.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja pretpostavljam da je ta sednica skupštine na Palama trebalo da bude verifikacija onoga što je parafirano u Atini, pored vas i gospodina Micotakisa, ako se ne varam, da je bila mnogo veća ta naša delegacija iz Republike Srbije, da je bio i gospodin Dobrica Ćosić, da je bio i gospodin Momir Bulatović kao predstavnik Crne Gore, čak sam i ja bio prisutan, tako da se veoma dobro sećam tog puta na skupštinu na Palama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste bili prisutni na skupštini na Palama?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate da sam ja dva puta govorio na skupštini na Palama?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, sećam se svih govornika koji su izlazili i pokušavali da izvrše pritisak, pod znacima navoda pritisak, mislim da je to bilo najrazumnije rešenje koje, na žalost, tada nije prihvaćeno, na poslanike skupštinske većine, ako se može govoriti o većini u kojoj je SDS praktično imao skoro 100 posto mandata u Skupštini Republike Srpske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To što kažete je veoma tačno, jer osim četvorice pripadnika stranke onih Reformista ili kako su se zvali, u stvari je bila skupština sastavljena isključivo od SDS-a, je li tako? Da li se sećate da posle mog prvog govora je usledila jedna prilična debata predstavnika Republike Srpske protiv plana i da sam ja zbog toga drugi put intervenisao i insistirao da se plan prihvati i obrazlagao zašto je mir u interesu svih naroda i srpskog naroda, da je to jedina alternativa da se plan mora prihvatiti? Sećate se toga?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, ja moram da budem čak i malo precizniji, ako dozvolite, mislim da je bilo potpuno jasno da je verovatno sama sednica skupštine već bila pripremljena da se plan ne prihvati i da se tako jedan deo poslanika i ponašao. I to jeste iziskivalo i vaša dva izlaska i mislim da je govorio i gospodin Dobrica Ćosić, da je govorio i sam premijer Micotakis, da je govorio i Momir Bulatović. Vaše drugo izlaženje je, prema mom uverenju tada, bilo skoro na ivici rezultata da se prihvati plan Vensa-Ovena ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Upravo sam to hteo da vas pitam, pošto sam u drugom izlaženju uglavnom nastojao da pobijem argumente kojima

je plan odbacivan, da je skupština, iako tako sastavljena, iako u takvoj atmosferi, to propratila aplauzom. Sećate se toga?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da. Ja sam upravo to hteo da kažem malo-čas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I onda je pao predlog od pojedinaca koji nisu želeli da se plan prihvati da se napravi tajm-aut (time-out), sećate se toga? Da bi se konsultovao poslanički klub SDS-a, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, dat je predlog da se održi poslanički klub, iako je zaista to bilo nepotrebno, bar je to moje mišljenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sećate li se koliko smo sati mi u prizemlju čekali da oni na spratu održe tu sednicu poslaničkog kluba?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Mislim da smo čak tražili da, odnosno, da se tražilo da neko sa naše strane prisustvuje tom poslaničkom klubu, da su oni to odbili, i da se radilo više sati, nisam siguran, ne mogu precizno da odgovorim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali nekoliko sati.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Više sati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Insistirao sam da i mi prisustvujemo poslaničkom klubu, što je odbijeno. Jer je bilo uverenje da ćemo ih ubediti. Je l' tako bilo?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja mislim drugačije, samo malo u kontekstu ove poslednje rečenice. Bilo je uverenje verovatno da neće moći da govore otvoreno pred nama, a da su oni već doneli odluku da ne prihvate plan, i svakako je postojala rezerva da se i na samom poslaničkom klubu pod, ne pod našim pritiskom, nego pod argumentima koji se iznose, poslanici ipak shvate da je to za njih bio najoptimalniji trenutak i ja sam siguran, pogotovo sa ove distance danas, da je to za Republiku Srpsku bio zaista najoptimalniji trenutak za sklapanje mira.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nakon tog njihovog odbijanja uvedene su one rigorozne sankcije i protiv nas i Republike Srpske i svih, i nastavljen je rat u kome je onda stradalo mnogo, neuporedivo mnogo više ljudi nego do tada, do zaključenja Vens-Ovenovog plana, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Posle tog poslaničkog kluba, stavljen je na glasanje i odbijen plan, je l' tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Tačno, plan je odbijen, negde je to bilo u jutarnjim satima već, ako se ne varam, ili duboko u noć.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Posle toga mi smo, s obzirom da smo veoma negativno reagovali na takvu jednu pogrešnu odluku, rekao bih tragično pogrešnu odluku, uveli blokadu da bi nastojali da ih primoramo da preispitaju tu politiku i prihvate mirovni plan, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Mislim da ste zamenili Vens-Ovenov plan i plan Kontakt grupe, gospodine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svejedno. Vi se sećate da je Srbija, i ja lično, podržala pet raznih mirovnih planova koji su predlagani, stavljeni na sto na osnovu pregovora koji su maratonski vođeni u Ženevi (Geneva), najčešće u Ženevi, ali i u drugim mestima, i da je to bilo bezuspešno. Je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da. Ono što je sigurno kada je u pitanju Vens-Ovenov plan to je da smo mi po, ovaj, vašom odlukom demonstrativno napustili tada Pale negde pred zoru, bez obzira na njihova ubeđivanja da se ostane zbog opasnosti od napada sa muslimanske strane, i sigurno da je bilo mnogo restrikcija u tom periodu 1994. godine i kasnije, u pogledu bilo kakve pomoći sa strane Republike Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rat je, dakle, nastavljen i vi ste na kraju današnjeg glavnog ispitivanja komentarisali ovu belešku sa sastanka predstavnika najvišeg političkog i vojnog rukovodstva Savezne Republike Jugoslavije i Republike Srpske, kako piše, to je ovaj dokument koji ste maločas gledali, koji je održan 29. avgusta...

SUDIJA MEJ: Da, tabulator 20. Dajte prvo svedoku dokument.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Već je bio pred njim, ali svakako treba da ga ima. Na prvoj strani stoji: "Sa jugoslovenske strane na sastanku su bili predsednik SR Jugoslavije Zoran Lilić, predsednik Republike Srbije Slobodan Milošević, predsednik Republike Crne Gore Momir Bulatović, predsednik savezne vlade doktor Radoje Kontić, načelnik Generalštaba Momčilo Perišić, ministar odbrane Pavle Bulatović, i načelnik vojnog kabineta predsednika SR

Jugoslavije general Slavoljub Sušić. A delegacija Republike Srpske u sastavu Radovan Karadžić, predsednik, potpredsednici Republike Srpske Nikola Koljević i Biljana Plavšić, predsednik Skupštine Momčilo Krajišnik, predsednik Vlade Dušan Kozić, ministar inostranih poslova Aleksa Buha, komandant glavnog štaba VRS general pukovnik Ratko Mladić, pomoćnik komandanta za bezbednost general potpukovnik Zdravko Tolimir, pomoćnik komandanta za moral, informisanje, pravne poslove i verska pitanja general potpukovnik Milan Gvero i za pozadinu general potpukovnik Đorđe Đukić. A sastanku su prisustvovali patrijarh Srpske pravoslavne crkve gospodin Pavle i vladika Irinej Bulović". Je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, dobro se sećam tog sastanka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na početku sam ja zamolio predstavnike Republike Srpske da informišu nas prisutne o poslednjoj sednici Skupštine Republike Srpske na kojoj je pozdravljena američka mirovna inicijativa i izražena spremnost da delegacija Republike Srpske zajedno sa delegacijom Jugoslavije učestvuje na predstojećoj međunarodnoj mirovnoj konferenciji, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Krajišnik je predložio da o tome govori Koljević, a Koljević je smatrao da to u ime svih treba da učini predsednik Republike Srpske, Radovan Karadžić. Tako ovde stoji. I onda Karadžić objašnjava da su na kraju, da je bila duga diskusija, oprez, strepnje, strah, nepoverenje u namere i tako dalje, ali da su na kraju usvojeni zaključci u kojima je skupština podržala američku mirovnu inicijativu i prihvatila da se ide na mirovne pregovore, da strepe da bi utapanjem delegacije u delegaciju Jugoslavije, Muslimani bili u prednosti, da se ne izgubi legitimitet Republike Srpske pred međunarodnom zajednicom, da bi Srbi mogli postati nacionalna manjina, što su sve bile besmislice. Pretpostavljam da ste i vi tako mislili, zar ne? Je li to tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Je li to pitanje postavljeno?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – ODGOVOR: Da.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, osim što mislim da u tom trenutku još nije postojala odluka Skupštine Republike Srpske da se ide u Dejton i da im je to bio izgovor kasnije da pokušaju da još malo odgovlače sa pregovorima oko sastava delegacije, obzirom da je Karadžić insistirao da budu dve

delegacije, da jedna bude Republike Srpske, druga da bude naša, da bude šest članova. Onda su pod našim pritiskom, pre svega vašim, normalno, prihvatili da se ide onako kako to ovde stoji u ovom zapisnicima, u onom drugom ja mislim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Obratite pažnju na rečenicu u sredini ovog pasusa na strani 2, to je treći pasus: "Prema mišljenju predsednika Republike Srpske, Americi (United States of America) se ne bi svidelo da se odnosi Republike Srpske i SR Jugoslavije poprave". Ta rečenica, ovako uzgredno ovde pomenuta, nadam se da za vas koji znate situaciju govori mnogo. Mi smo pomagali narod, a imali smo prilično loše odnose, pogotovo od odbijanja Vens-Ovenovog plana, sa rukovodstvom Republike Srpske. Je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, to je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je partijska saradnja SDS-a bila uglavnom sa opozicionim strankama u Srbiji, da nikad nije bilo partijske saradnje između SPS-a i SDS-a?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, nije bilo partijske saradnje na nivou nekih naših programskih opredeljenje, pa čak mislim ni na bilo kakvom nivou, a jeste bilo partijske saradnje između SDS-a i nekih tada opozicionih partija koje su danas, ja mislim, na vlasti u Srbiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sećate li se da je Karadžić izneo prime-dbe na ponašanje medija u Jugoslaviji pominjući sasvim konkretno, to stoji u poslednjem pasusu, primedbe sa radija kako se, eto, narod osvestio, da je rukovodstvo Republike Srpske poraženo na skupštini i slično, ceni da je vreme da se sve stvari stave na zdrave osnove i on naglašava da je saradnja Republike Srpske sa Jugoslavijom otvorena i iskrena? Je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Tako je. Ja mislim da mu je tad i obećano, bar u smislu obećanja, da će se stanje u medijima malo promeniti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E, sad vam skrećem pažnju na stranu 4 ovoga, pošto su oni tu vodili diskusije o kojima ima u ovom zapisniku, drugi pasus na strani 4: "Predsednik Slobodan Milošević je osvrćući se na izla-ganje prethodnih učesnika ocenio da se oni još nalaze u fazi sporovoznog razmišljanja o tome u kom se smeru razvija situacija ...

sekretar: Gospodine Miloševiću, prevodioci mole da se malo približite mikrofONU, loše vas čuju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Osnovne konstatacije sa prošlog sastanka da je sada jedino moguć brzi mir ili brzi rat i dodao da imamo još samo nekoliko nedelja, da mi nismo u situaciji da raspravljamo principe koje smo već bezbroj puta sa međunarodnom zajednicom raspravljali. Ako verujete da možete," to me citira ovaj ovde u zapisniku, "ako verujete da možete samostalno sa Muslimanima da postignete rešenje, vi pokušajte, mi ćemo vas podržati, ali sumnjam u to, rekao je predsednik Milošević obraćajući se rukovodstvu Republike Srpske i ponovo izneo uverenje da Alija Izetbegović nema strategiju za mir, već strategiju za rat, radi na tome da isprovocira Srbe da učine neki nepromišljeni potez pa da dovede NATO da obavi posao za njega. Sada, međutim, Americi odgovara mir, oni hoće razgovore u sastavu 'pet plus tri', zemlje članice Kontakt grupe, predstavnici Jugoslavije, Hrvatske i Muslimana". I podsetio sam ih da "mi trebaju predlozi da se stvore uslovi da u delegaciju Jugoslavije uđe i nekoliko ljudi iz Republike Srpske koji će prihvatiti mir, koji će prihvatiti ono šta se na konferenciji bude ispregovaralo," znači ono što bude rezultat konferencije, "i posebno upozorio na realnost da za međunarodnu zajednicu postojanje Republike Srpske nije preduslov konferencije, ali da Republika Srpska treba da bude rezultat konferencije". Je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I je li Republika Srpska i bila rezultat konferencije? Ona je u Dejtonu sankcionisana, ustanovljena.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I onda insistiram da se na konferenciju ide sa jasnim stavom u odnosu na plan Kontakt grupe (Contact Group) kao polaznu tačku za dalje pregovore, jer to je bio i predlog Kontakt grupe i ja se zalagao da ne budu više od dva predstavnika Republike Srpske, da mora da se radi brzo, i da mora mirovni proces da se nastavi. Onda ima objašnjenje gde Karadžić kaže koja su to dva delegata "koja će na sebe prihvatiti odgovornost za tako krucijalnu odluku od značaja za ceo srpski narod u Bosni i Hercegovini" i zahtevao da u delegaciji Republike Srpske bude šest delegata. "Mi insistiramo ponovo, naš stav je uvek bio isti: jedinstvena delegacija, da uđu predstavnici Republike Srpske". Kaže on: "U isto vreme Muslimani

će uz podršku NATO tući naše položaje sve dok naše teritorije ne svedu na 20 posto kako bi to bila Republika Srpska". Na kraju stranice ja govorim, ponovo upozoravam: "Nema mnogo vremena, naš je interes da se postigne sporazum, jer ako se to ne postigne, neće biti ni Republike Srpske". Pošto su se oni pozivali na ustav, ja im kažem: "Neće biti ni Republike Srpske, a onda nema ni njenog ustava na koji se pozivate kad insistirate na tome da o svemu morate imati saglasnost Skupštine, onda nema ničega". I onda je objašnjenje da njihovo, zašto oni da budu priključak delegaciji Jugoslavije, na šta im ja sasvim direktno, iskreno, ne baš blago odgovaram: "To je zato što do sad s vama imamo loše iskustvo". Je li tako? Prema tome, naše insistiranje je bilo ono što delegacija prihvati i potpiše, mora da bude konačno i da ne može da se ostavi nikakva mogućnost da se ponovi ono što se dogodilo sa Vens-Ovenovim planom, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, to je tačno. I još ja mislim da je bio još jedan stav, da vaš glas praktično bude odlučujući ukoliko bi eventualno sa njihove strane bilo nekakvih rezervi, obzirom da Karadžić u jednom delu ovog razgovora ukazuje da u međunarodnoj zajednici postoji briga, kako on kaže, da bi "ludi Srbi iz Bosne" mogli da odbiju i ovaj mirovni plan. Znači, mislim da je upravo to poslužilo da im se uslovi, čak i u samom sastavu delegacije, da vaš glas bude odlučujući, ja mislim da je tako i bilo u Dejtonu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, skrećem vam pažnju na stranu 8: "Milošević upozorio rukovodstvo Republike Srpske da njegove predloge i zalaganja ne shvate kao želju da im se nametne nešto što se kosi sa interesima srpskog naroda u bivšoj Bosni i Hercegovini, ukazao na neshvatanje ozbiljnosti situacije od strane rukovodstva Republike Srpske i nije se složio sa iznetim mišljenjem da su, eto, žrtvovali neke svoje principijelne stavove da bi se izašlo u susret Srbiji. Rekao im je da ako zaista misle da ono što čine za Srbiju i SR Jugoslaviju, onda su očigledno na pogrešnom putu, upravo je obrnuto, sve što rukovodstvo Jugoslavije kao matične zemlje čini, treba shvatiti kao uslugu za dobro i u interesu srpskog naroda u celini". Ovde Perišić govori na kraju devete strane da "ima donekle mesta tvrdnji da se međunarodna zajednica urotila protiv našeg naroda, čak se stvaraju neke ekscesne situacije da bi se Srbi primorali na ponašanje u skladu sa interesima tvoraca novog svetskog poretka," zbog toga je apelovao na "razumne poteze s naše strane". I onda se zalaže da se decidno ne pominje plan Kontakt grupe, ali se u mirovni proces mora ući i to što pre. Upozorio je da nema mnogo vremena, da se NATO već sprema za vazdušne udare po srpskim

položajima, ne isključuje ni angažovanje kopnenih snaga, i nije vreme da se natežu rukovodstva o pojedinostima, jer ako je ceo svet protiv nas, moramo ga našim mudrim postupcima onemogućiti da nas slomi, moramo zaštititi ono što se u ovom trenutku može zaštititi. I onda, "predsednik Milošević je predložio rukovodstvu Republike Srpske da izda jedno saopštenje u kojem bi trebalo istaći dve stvari: prvo, da mnogo oštrije osude granatiranje Sarajeva i stradanje nedužnih civila, drugo, da predloži prekid neprijateljstava i povlačenje teškog naoružanja na 20 kilometara od Sarajeva". Da li se sećate da je i do tada, u tom periodu, zvanično Vlada Srbije u nekoliko navrata, to je objavljivano i u dnevnoj štampi, najoštrije osudila bombardovanje Sarajeva?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, mnogo puta. I ne samo Vlada Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja govorim o Vladi, jer su to zvanične osude, a osuda je bilo i od drugih. "Karadžić, dopunjavajući Mladićevo izlaganje, iznosi mišljenje da Muslimani posle deblokade Sarajeva neće hteti ni o čemu da razgovaraju sa Srbima. Usprotivio se da u delegaciji budu samo Krajišnik i Koljević, s obzirom na činjenicu da se njihovim učešćem može manipulirati, pošto su obojica bili članovi parlamenta, odnosno Predsedništva bivše Bosne i Hercegovine pod vlasti Alije Izetbegovića. Milošević još jednom upozorava da ako danas dva rukovodstva se ne slože da treba ići na mirovni proces, onda treba znati šta nas čeka kao posledica. Ako se mi ne nađemo na konferenciji i ne dogovorimo sa protivničkom stranom, onda će Savet bezbednosti i NATO izvršiti razgraničenje prema svom nahođenju. Vidno uzbuđen i ljut zbog toga što rukovodstvo Republike Srpske očigledno ne shvata težinu situacije u kojoj se nalazi srpski narod na prostoru bivše Bosne i Hercegovine, predsednik Milošević je rekao, 'vaša podozrivost može sve skupo da naša košta. Ako vi nemate poverenje u najbolje namere i iskrenu želju celog jugoslovenskog rukovodstva, predsednika Lilića, Bulatovića, Kontića i ostalih ovde prisutnih da vam se maksimalno pomogne, onda nema smisla više da razgovaramo". Onda patrijarh se uključuje, patrijarh, u funkciji podrške da se ide na mirovne pregovore, kaže: "Mnogo je važnije šta se potpiše, nego ko potpisuje, mada je dobro da i potpisnik bude neko ko uživa poverenje i ugled naroda". Ponovio je apel crkve na srpsku slogu, u interesu srpskog naroda. E onda, oko tih svih natezanja, ako se sećate, ja sam, pošto sam zahvalio Njegovoj Svetosti na mudrim rečima, kaže se: "Predsednik Milošević izneo nov predlog, da u delegaciji koja će predstavljati srpske interese bude ukupno šest članova, trojica iz SRJ i troji-

ca iz Republike Srpske. I da bi sve to ozvaničili, predložio tekst sporazuma dvaju rukovodstva u kome će se jasno odrediti sastav i kompetencije delegacije. Krajišnik je bio protiv formalnog potpisivanja bilo kakvog međusobnog sporazuma dvaju rukovodstava, upitao je: 'Čemu papir, nije li to izraz nepoverenja u rukovodstvo Republike Srpske?' Odgovorio mu je predsednik Milošević opaskom da ga na to tera dosadašnje iskustvo u dogovorima sa rukovodstvom Republike Srpske koje mnoge usmene dogovore nije poštovalo i dovodilo nas u krajnje neugodnu situaciju pred predstavnicima međunarodne zajednice. Upozorio je takođe da je odugovlačenje sa dogovorom o jedinstvenom nastupu opasno, da je nekakva kupovina vremena, kupovina vremena za našeg zajedničkog neprijatelja". Onda me citira ovde zapisničar: "Radovan Karadžić je kolebljiv čovek, uvek misli da ima neko bolje rešenje a vreme ne radi za nas. Zato, gospodo, ako nećete da prihvatite pisani sporazum dvaju rukovodstava, onda neka vam je sa srećom, borite se sami i izborite za bolje rešenje nego što bi smo to uspeli zajedno. Želim samo da vas upozorim da ćemo u slučaju da ne prihvatite ponuđeni papir o međusobnom sporazumu, predsednik Lilić, ja, Bulatović, Kontić, Perišić i ostali, brinuti samo o Saveznoj Republici Jugoslaviji, a vama neka je prosto. Odgovornost je vaša i za negativne posledice polagaćete račune pred istorijom". I onda Momir Bulatović kaže: "Jedini je način da se postigne nešto ako se obezbedi zajednički nastup," i Krajišnik na kraju pristaje da zajednička delegacija broji šest članova i da u slučaju jednakog broja glasova nema rešenja. E onda, ja insistiram da u tom slučaju, pošto je tri prema tri, odlučuje glas šefa delegacije, to jest moj glas. Je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Predsednik SRJ Zoran Lilić je rekao da je takva procedura uobičajena u radu delegacije i da je sasvim razumljivo da predsednik Slobodan Milošević kao," kako ste vi tada rekli, "najveštiji i najiskusniji pregovarač odluči kada i šta treba prihvatiti, ako je u interesu našeg naroda". Ponovo se pokreću pitanja o jedinstvenoj delegaciji, zajedničkoj, sa jednakim pravima u odlučivanju i tako dalje. Ostali su prihvatili, većina rukovodstva, da se obrazuje jedinstvena delegacija. Onda je opet prekinuto na predlog Republike Srpske, napeta atmosfera sa neizvesnošću u pogledu konačnog ishoda, rasprava je nastavljena u još napetijoj atmosferi, opterećena očiglednim podozrenjem od strane rukovodstva Republike Srpske da se prihvatanjem obaveze ne izneveri poverenje poslanika Skupštine. I u međuvremenu, ja sam spremio tekst sporazuma koji treba potpisati, i

onda smo konačno posle, ja ne znam koliko je sati trajalo, ponovo je oko 23.00 zatražena pauza. Kaže se: "Očigledno ljut zbog odugovlačenja da se sastanak okonča, na način i sa rezultatima koje iziskuje ozbiljnost trenutka, predsednik Milošević je predložio da rukovodioci SR Jugoslavije potpišu sporazum, čime će i konkretno potvrditi svoju opredeljenost da rade za opšte dobro srpskog naroda i svih građana Jugoslavije. Bez ikakvih rezervi, dokument su potpisali Patrijarh Srpske pravoslavne crkve gospodin Pavle i vladika Irinej Bulović. Posle dužeg većanja u odvojenoj sali, rukovodstvu Republike srpske su se pridružili i najviši predstavnici SR Jugoslavije, potom Patrijarh i vladika Irinej. Tražili su da se izlože prioriteti, beseda Patrijarha Pavla i taj smo konačno sporazum zaključili". Da li je, sad vas pitam, ne samo kao svedoka i učesnika ovog sastanka nego kao i političara koji je bio na najvišoj funkciji, da li bi uopšte bilo moguće doći do Dejtona da ovaj korak nije, da ovaj, rekao bih, međukorak nije napravljen?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Mislim sigurno je jedino, jedno, i ja sam to mnogo puta ponovio i nema razloga da to i danas ovde ne kažem, da ne bi bilo Dejtonskog sporazuma da sa ovolikom upornošću nije vršen pritisak, pre svega sa vaše strane na, ne bih rekao celo rukovodstvo Republike Srpske, obzirom da su doktor Koljević pa mislim i Biljana Plavšić relativno brzo prihvatili da delegacija ipak bude jedinstvena a da je gospodin Karadžić tvrdoglavo odbijao sve vreme najveći deo argumenata koji je iznošen. Treba istaći da je ovome prethodio, bila su dva sastanka, da je njima prethodilo jedno pismo koje ste vi dobili od Karadžića, na osnovu koga mu niste mogli da verujete, obzirom na sve što se dešavalo do tada, gde u pismu prihvata da će učiniti, kako on kaže, ustupke u odnosu na povlačenje teške artiljerije oko Sarajeva, da bi na samom sastanku ponovo stavio rezervu, ukoliko se povuče teška artiljerija, da će Muslimani biti u prednosti i tako dalje. Znači, još jednom pokazuje da nije čovek kome možete verovati bez ovako jasnih i decidnih stavova koji su kasnije pretočeni u zajednički dokument da delegacija bude jedinstvena. Najkraći odgovor bi bio da do Dejtona ne bi došlo svakako da nije bilo ovih sastanaka. Ovi dokumenti su rađeni na moje insistiranje i radio ih je general Šušić i vrlo su detaljni i zaista odslikavaju stanje i atmosferu koja je bila na tim sastancima, tako da sve ovo što ste sad rekli potpuno odgovara istini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam to hteo i da čujem, s obzirom da ste vi i u samom početku teksta imenovani, odnosno prvoimenovani kao lice koje se nalazi na najvišoj funkciji, to je delegacija SRJ i Republike Srpske

i na čelu delegacije SRJ je predsednik SRJ Zoran Lilić. Prema tome, reč je o vašoj odgovornosti da ovo bude u svakom slučaju autentično i mislim da je ovo zaista autentično. Dakle, vaš sekretar, odnosno sekretar, to jest načelnik vojnog kabineta je pravio ovaj zapisnik i on je autentičan.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Pa, ja sam zato i istakao tu činjenicu mada je moje ime ovdje prvo samo *de jure* i mislim da ćete se vi složiti sa mnom da je to tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ja ću se složiti jer nesumnjivo je da je moje angažovanje tu bilo presudno, to ja ne sporim, a koliko shvatam, ni vi.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Apsolutno, i vaše angažovanje i vaš uticaj, i kao što sam rekao, pregovaračke sposobnosti, obzirom na sve pregovore koje ste vodili svih tih godina u ne lakim uslovima. Mislim da su ovo značajni sastanci, i sugurno da bez njih veliko je pitanje da li bi bilo Republike Srpske. Ono što je takođe činjenica o kojoj niste govorili, to je da rukovodstvo Republike Srpske, pre svega gospodin Karadžić nije verovao da su mogući NATO udari po položajima oko Sarajeva, da su i na to upozoreni s vaše strane na osnovu naših obaveštajnih informacija, odnosno informacija koje ste vi dobijali i koje smo svi zajedno imali, da će udari biti vrlo brzo posle ovih sastanaka i na žalost, zbog njihove tvrdoglavosti to se i desilo, mislim posle nekoliko sati nakon potpisivanja tog sporazuma.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste posle Dejtona prilično detaljno upoznati sa tokom pregovora koji su bili teški, koji su trajali tri nedelje u Dejtonu, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, obzirom da sam tada praktično bio jedini, da upotrebim taj izraz, viši funkcioner koji je ostao u Beogradu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, najviši funkcioner koji je ostao u Beogradu. A da li se sećate da je na prvom sastanku u Dejtonu muslimanska delegacija predložila da teritorija Republike Srpske bude samo 37 posto teritorije Bosne i Hercegovine?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, prema podacima koje sam mogao da vidim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate da su se onda predstavnici iz Republike Srpske pozvali na stav Kontakt grupe o podeli pola-pola,

a da im je odgovoreno da su sva pitanja otvorena i da nema nikakvih tu prethodno preuzetih obaveza, dakle da se o svemu može pregovarati? Da li vam je onda poznato uz koliko napora i kakvim pregovorima smo konačno došli do rešenja pola-pola? Ovo vas pitam zato što se u javnosti dosta iskrivljeno prikazuje kako su u Dejtonu Srbi uterani u 49 posto, a tada je situacija bila sasvim drukčija, mi smo čak u Dejtonu u tih pola-pola uključili jedan značajan deo teritorija koje su već bile izgubljene posle NATO udara i rasula koje je zbog toga nastupilo u Vojski Republike Srpske. Je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Liliću, vi ste par puta zaustili da kažete, u ovom glavnom ispitivanju, zaustili da kažete nešto u vezi sa Srebrenicom, ali vas je gospodin Najs prekinuo. Pa vas molim da kažete ...

SUDIJA MEJ: Ne postavljate stvari na fer način. To nije bilo tako. Svedoku je bilo dopušteno da iznese svoje stavove, iako su naravno, to samo stavovi. On je samo dao svoje mišljenje o tome, i ono što je gospodin Najs istakao je da je to samo stvar mišljenja i da će na Pretresnom veću biti da presudi o samoj stvari. Ali, da, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, ja mislim da to nije ispravno tumačenje zbog toga što se ovde ne radi o mišljenju gospodina Lilića, već o onome što on zna s obzirom na funkciju koju je vršio. On nije svedok kakve uobičajeno gospodin Najs dovodi.

SUDIJA MEJ: U redu. U redu. Naravno da možete svedoku postavljati pitanja u vezi njegovih detaljnih saznanja o tim stvarima, ali on je juče svakako dao svoje mišljenje. Postavite mu pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas da mi kažete šta ste vi znali u vezi s tim? Šta je znalo rukovodstvo Srbije, rukovodstvo Jugoslavije, pošto je događaj bio zaista dramatičan, tragičan? Dakle, ne pitam vas za vaše mišljenje samo, jer kao što vidite, mišljenje nije dopušteno, nego vas pitam samo za vašu saznanja.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja sam izneo svoja saznanja i u toku jučerašnjeg dana i danas i tvrdnju da zaista niko iz političkog rukovodstva Savezne Republike Jugoslavije nije mogao da izda takav nalog, a da sa time nismo ni bili upoznati. Izneo sam i svoje impresije o tom tragičnom događaju na-

kon nekoliko dana na sastanku koji sam imao sa vama, rekao sam da ste bili više nego ljuti, potrešeni, da ste upotrebili rečenicu otprilike: "Ovi ljudi Srbi sa Pala", misleći pri tome pre svega na rukovodstvo Republike Srpske ili na deo tog rukovodstva, "ne mogu da verujem da su tako nešto uradili". Izneo sam takođe svoju impresiju da ja ne verujem da ste vi u bilo kom svojstvu učestvovali u tako nečemu i da jednostavno niko sa naše strane o tome nije bio informisan, osim ukoliko nije bilo neke privatne komunikacije na nekoj relaciji između pojedinih ljudi koji su bili van, na neki način, svakodnevnih sastanaka i ne znam već koji izraz da upotrebim, mislim da sam to objašnjavao ovih dana. Slučaj Srebrenica koji je zaista tragičan je delo pojedinaca, pojedinačno, to je moje mišljenje, moja impresija, i sigurno da će ovo Pretresno veće dati ocenu o tome i doneti konačnu odluku. Nije bilo nikakvog organizovanog učešća Savezne Republike Jugoslavije i rukovodstva Savezne Republike Jugoslavije, bar da ja znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je i rukovodstvo Republike Srpske, kad smo ih pitali šta se dogodilo i kako je moguće da se tako nešto dogodi, dalo odgovor da ni oni nisu znali za događaje?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, to sam rekao, to sam pokušao i danas da kažem, to sam rekao u toku jučerašnjeg ispitivanja. Odgovor je da, na vaše pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Sada ću se vratiti na početak vašeg glavnog svedočenja od juče. Vas je gospodin Najs pitao kakvu je ulogu igrala Socijalistička partija Srbije u zakonodavnom procesu i pitao je li imala vodeću ulogu. Da li je sporno da partija koja ima parlamentarnu većinu u bilo kojoj zemlji parlamentarne demokratije, naravno, da ima vodeću ulogu u zakonodavnoj delatnosti, odnosno u onome čime se bavi parlament?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja sam upravo takav odgovor i dao i objasnio suštinu parlamentarnog života u Srbiji, da je parlamentarna većina koja je u prvom mandatu bila skoro apsolutna kada je u pitanju Socijalistička partija Srbije, znači imali smo ja mislim 194 poslanika, ako se ne varam, donosila legitimne odluke u republičkoj Skupštini i da je sigurno imala uticaje na donošenje zakona. Na kraju krajeva, to joj i pripada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad ste vi bili predsednik Skupštine Republike Srbije?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Predsednik Skupštine Republike Srbije sam postao u januaru 1993. godine posle vanrednih izbora 1992. godine na koje ste pristali, iako nisu bili redovni izbori, na zahtev opozicije. Tada je republička Skupština imala, ja mislim, nešto preko 100 mandata kada je u pitanju mandat Socijalističke partije Srbije, tada smo imali koalicion odnos u samom parlamentu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mi smo onda formirali manjinsku vladu, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da. Imali smo manjinsku vladu, a u parlamentu smo tražili načina da dođemo do potrebnih 126 glasova, što je logično.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kasnije je Srpska radikalna stranka proizvela krizu u Narodnoj skupštini, pa sam na predlog vlade ja raspustio skupštinu, i raspisani novi izbori, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, u vreme kad ste vi bili predsednik skupštine, mi nismo imali većinu u skupštini?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Nismo imali parlamentarnu većinu, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U tom smislu, konsultacije i pripreme u telima Narodne skupštine vođene su u skupštinskim odborima na predlog vlade, uz naše učešće koje nije moglo biti apsolutno, već relativno najveće, ali u svakom slučaju bez naše mogućnosti da sami odlučimo o donošenju zakona, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, to je tačno, u tom mandatu Skupštine Srbije naše učešće nije bilo dominantno i nije bilo većinsko.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A onda smo posle raspisivanja vanrednih izbora bili gotovo na polovini broja poslanika i onda smo napravili koaliciju sa Novom demokratijom, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ako se ne varam, tada smo imali 123 mandata. Tačno je da je napravljena koalicija sa Novom demokratijom Duška Mihajlovića.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste. Ona je imala sedam mandata, tako smo dobili tada ...

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Potrebnu većinu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Dobili smo potrebnu većinu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Potrebnu apsolutnu većinu u skupštini za, e sada, vi govorite, ne znam iz kojih razloga je to istakao kao važno gospodin Najs u vašoj izjavi, ali kažete: "Krajem 1995. godine osnovana je Jugoslovenska levica" i da je Jugoslovenska levica sa nama ušla u koaliciju za izbore 1996. godine. Je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, tako je. Samo ako dozvolite da objasnim malo ona 123 mandata iz prethodnog saziva skupštine. Svakako da je apsolutna većina od 126 poslanika neophodna da bi se potpuno na neki način kontrolisao rad parlamenta sa aspekta one stranke koja ima tu većinu, ali obzirom na pravilo da se odluke donose u najvećem delu većinom prisutnog broja članova, onda i tih 123 nekad mogu da znače većinu u smislu odlučivanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, sad da ne ulazimo u ...

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Samo da objasnim da se ne bi stvorila pogrešna slika u odnosu na ono što sam ranije rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da je Jugoslovensku levicu formiralo tada 1995. godine 23 partije leve orijentacije, radničke, socijalističke, socijaldemokratske i tako dalje? A ne kako ste vi rekli, "ja ili moja supruga".

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam zaista da je formiralo 23 partije. Znam koliko je bio njen uticaj u političkom i ekonomskom životu Republike Srbije i Savezne Republike Jugoslavije, znam da nikada nisu izašli samostalno na izbore, tek 2000. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, na to ćemo doći, pošto to nije tačno, sad ću vas podsetiti. Ja nemam utisak da vi namerno kažete nešto što nije tačno, nego to verovatno pod uticajem ove sadašnje propagande zaboravljate stvarne činjenice. Ali kad vas podsetim, ja sam siguran da ćete se toga setiti, tako da, da nemate u vidu da vam pripisujem bilo kakvu zlonamernost, nego naprotiv.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Vi dobro znate da ja nisam nikad bio zlonameran.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da vas podsetim. Evo, ja čitam pošto imam program, ako budete zainteresovani imam ga i na engleskom, gospodine Mej, kaže: "23. jula osnovana od 23 partije leve orijentacije i od velikog broja pojedinaca koji su individualno ušli u pokret," levo je shvaćeno na veoma fleksibilan način, tu se nalaze i komunisti, i socijalisti, i socijaldemokrati sve do zelenih. A onda se kaže: "Jugoslovenska levica nije izraz novog samo kad je reč o organizaciji, ona novo izražava i u shvatanju svoje teorijske osnove. Jugoslovenska levica svojom teorijskom osnovom smatra svaku ideju slobode, odnosno svaku misao koja doprinosi oslobađanju čoveka od nasilja, siromaštva, izrabljivanja, poniženja, neznanja, sadržanu u filozofiji, nauci, religiji i umetnosti". Sećate li se toga, gospodine Liliću?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ne, zaista. Ali nemam razloga da vam ne verujem da to piše u njihovom programu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ću vam dati da pogledate, pošto ja inače mislim da je ovo najbolji program koji je napravljen na levisi u Evropi na kraju prošlog veka. Oni kažu na samom početku: "Moguće je, dakle, da čovečanstvo u treći milenijum uđe poštujući i koristeći sve oslobodilačko i progresivno do čega je misleći i radeći čovek u svom razvoju došao, bez obzira u kom je delu sveta i u kom vremenu do toga došao, odnosno bez obzira u okviru kog društvenog sistema je to oslobodilačko i progresivno nastalo. U tom pogledu, kao najdragocenije izdvajamo ideju ekonomskog blagostanja koja je vrhovna ideja kapitalističkog društva, građanske civilizacije na jednoj strani i ideju ravnopravnosti kao vrhunsku vrednost socijalističke teorije i prakse na drugoj. Objedinjenje te dve ideje mogu izmeniti svet, uvesti ljude u jedno mirno, bogato i lepše društvo". Dakle, program je prilično obiman, ja ne mogu da vam ga citiram u celini, ali ovo očigledno nije u skladu sa današnjim intrigama koje su u kontekstu borbe protiv leveice u svetu uopšte. E, sad da se vratimo na ovo što vi kažete.

SUDIJA MEJ: Pre no što to učinimo, vi ste sada, naime, uveli ovaj program, neka ga svedok prvo pogleda, neka vidi o čemu je reč i onda ćemo to uraditi i sa dokaznim predmetom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Daću vam kopiju za vas na engleskom, gospodine Mej, a za svedoka imam, daću mu srpsku verziju.

SUDIJA MEJ: U redu, dajte nam ga u obe verzije, a neka svedok pogleda verziju na BHS-u.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja sam siguran da svedok ne sumnja da sam mu citirao ispravno tekst, ali on može da ga pogleda, naravno, i ja ga molim da ga pogleda, jednostavno da vidi ovo što sam mu citirao, obeležio sam sa strane na početku, ali ne verujem da sumnja u ispravnost mog citata. Uostalom, to je javni dokument.

SUDIJA MEJ: U redu, dajte nam, molim vas, broj. Samo trenutak da dobijemo broj za dokazni predmet.

sekretar: To je dokazni predmet Odbrane 143, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Gospodine Lilić, želite li nešto da kažete?

SVEDOK LILIĆ: Ja ne sumnjam u tačnost programa o kojem je govorio gospodin Milošević, ni u pravedne principe levice, ne bih želeo da se ovaj moj govor shvati politički, i neću dugo o tome da govorim. Ja sam levičar po opredeljenju i ti principi su mi veoma bliski. Bio sam i ostao levičar, bez obzira što sam otišao odande gde sam bio. Ja nisam, kada sam govorio o uticaju Jugoslovenske levice i pojedinim ljudima iz Jugoslovenske levice, govorio o programu Jugoslovenske levice, ispravnosti, opredeljenjima, ideologiji koja se nalazi u programu o kojem govori gospodin Milošević, ja sam govorio o uticaju pojedinih ljudi iz Jugoslovenske levice i na SPS i na državu u celini. I slobodno bih rekao, bez obzira da li ćemo se oko toga složiti ili ne, na zloupotrebu mnogih funkcija na kojima su se nalazili upravo ljudi iz Jugoslovenske levice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Na to ćemo doći, ali to što ste vi pomenuli ...

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Znači, nisam govorio o programu Jugoslovenske levice i nisam govorio o ispravnosti tog programa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali pošto ste pominjali moju suprugu, a moja supruga se isključivo bavila pisanjem i ona je i pisala ovaj program, to je njena uloga u Jugoslavenskoj levisi, u Jugoslovenskoj levisi nije bila njena uloga ni organizacija, ni finansije, ni bilo kakva, kako bih rekao, materijalna, već pre svega duhovna, ona se angažovala kao intelektualka. Dakle, ona je i pisac ovog programa Jugoslovenske levice. E sada, pošto ste rekli da JUL ...

SUDIJA MEJ: Dozvolite svedoku da odgovori na pitanje. Da li možete da nam pomognete oko toga, gospodine Lilić, da li je to tačno? Da li znate ili ne?

SVEDOK LILIĆ: Ja ne znam da li je gospođa Marković pisala taj program, pretpostavljam da jeste, mislim da to zaista nije sporno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pošto ste rekli da Jugoslovenska levica nije samostalno izašla na izbore do 2000. godine, ja želim samo da vas podsetim: Jugoslovenska levica je bila u koaliciji na izborima 1996. godine, koaliciji koja je nosila zvaničan naziv Socijalistička partija Srbije - Jugoslovenska levica - Nova demokratija - Slobodan Milošević, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A sobzirom da je tu bila, dakle, SPS - JUL - Nova demokratija pod mojim imenom zajedno ta koalicija, vi ste rekli da se s obzirom na to ne može, nema osnova da proceni koliko je bio sam udeo same Jugoslovenske levice u toj koaliciji, njen doprinos, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja generalno mislim da ako neko ide u koaliciji na izbore, teško je proceniti koliko je njegov doprinos i koliko je njegovo biračko telo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je tačno. Vi ste potpuno u pravu i to je principijelno sasvim u redu. E sada želim da vas podsetim da je upravo zbog toga što je to teško proceniti, mera učešća JUL-a u vlasti, osim, naravno, kriterijuma kvaliteta kadrova koji su birani, a načelo je važilo za sve, mera učešća u vlasti bila je i to što je JUL izašao samostalno, izuzev u Beogradu na lokalne izbore 1996. godine koji su paralelno držani sa ovim opštim izborima, na lokalne izbore i na njima, na tim lokalnim izborima, njihovi kandidati za opštinske odbornike u ukupnom zbiru osvojili su preko

400.000 glasova. Dakle, to je bio jedan materijalni kriterijum koji je mogao da proceni meru doprinosa i u ovim izborima gde su bili u koaliciji. Oni su imali preko osam stotina opštinskih odbornika u raznim opštinama u Srbiji tamo gde su njihovi ...

SUDIJA MEJ: Ne, zaustaviću vas ovde. Svedok ne može da primi sve to, ako nastavite i dalje da tako iznosite podatke. Pređite na konkretno pitanje, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da, svakako. Gospodine Mej, vi potcenjujete svedoka i njegovo znanje, on dobro zna sve to i bio je na najvišim političkim funkcijama ...

SUDIJA MEJ: Nema sumnje, nema sumnje u to, ali mi nismo, mi to ne možemo da pratimo. Molim vas da pređete na konkretno pitanje i postavite ga kratko, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da li mogu da vas podsetim da je, dakle, tamo gde su na lokalne izbore upravo istovremeno sa ovim izborima o kojima vi govorite, izašli, da je zbir osvojenih glasova bio oko 400.000? Preko 400.000, ne oko 400.000, preko 400.000. Da li se sada toga sećate?
SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja znam za te podatke kojima se operisalo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E pa, dobro. E sad, molim vas, pošto ste vi rekli juče da su predstavnici Jugoslovenske levice koji su bili koalicioni partneri u toj koaliciji SPS-JUL-Nova demokratija zauzimali ključne pozicije, ja sam zamolio mog saradnika da mi dobavi iz Beograda sastave vlada, republičke i savezne. Imamo ih ovde iz nekoliko datuma jer je bilo rekonstrukcija, oni su dati na faks, ali pošto se sastavi vlada objavljuju u "Službenom listu", jer ih bira skupština, onda se to može proveriti i u "Službenom listu". Evo, na primer, Vlada Republike Srbije iz avgusta 1997. godine, vi ćete se setiti toga, ja ću vam dati da pogledate spisak, precrtao sam samo jedno ime ovde jer je dvaputa ponovljeno pod rednim brojem 30 i pod rednim brojem 34, isti čovek, valjda u brzini kad su kucali, nisu obratili pažnju, ali, evo: Mirko Marjanović, predsednik vlade, on je Socijalistička partija Srbije, je li tako? Onda Dragomir Tomić, ministar koordinater, isto Socijalistička partija Srbije; Slobodan Radulović, potpredsednik vlade iz Nove demokratije; profesor doktor Ratko Marković, potpredsednik iz Socijalističke partije

Srbije; Svetozar Krstić, potpredsednik iz Nove demokratije; Milutin Stojković, potpredsednik, iz Socijalističke partije Srbije; Vljako Stoilković, potpredsednik i ministar unutrašnjih poslova, iz Socijalističke partije Srbije; Borislav Milačić, ministar finansija, iz Socijalističke partije Srbije; Arandel Markičević, ministar pravde, JUL, da vam ne čitam celu vladu. U celoj vladi koja ovde ima 38 imena, a u stvari je 37, jer je Ivan Sedlak ministar bez portfelja iz JUL-a, inače nije Srbin. Iz JUL-a je u celoj vladi, daću vam sad ovaj spisak da pogledate, ima znači jedan, dva, tri, četiri, pet, šest, od toga su dva bez portfelja, a ovi iz JUL-a su od 37, znači, od 37 šest, to je manje od 20 posto. A ovi ministri iz JUL-a, jedan je Vladimir Ljubičić, ministar turizma; Arandel Markičević, ministar pravde; Bratislava Morina, ministar za brigu o porodici; Leposava Miličević, ministar zdravlja; Zoran Modrinić, ministar za lokalnu samoupravu i ima Ivan Sedlak i Andreja Milosavljević, ministri bez portfelja. S tim što se nalaze i dva nestranačka ministra: profesorka Radmila Milentijević za informacije, Milan Beko, ministar za ekonomske odnose i vlasničku transformaciju, takođe nestranačka ličnost. Znači, nijedan ključni resor praktično nema JUL, a broj je ovaj koji sam vam dao, evo, možete da vidite. Ali pre nego što vidite, pogledajte saveznu vladu. U saveznoj vladi ...

SUDIJA MEJ: Ne, ne, nećemo. Dajte da svedok vidi taj spisak iz kojeg ste čitali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo, pogledajte. Pretpostavljam da će vam ovo osvežiti pamćenje, tako da, nisam ni ja mogao napamet da se setim, ali znam da nije bilo tako, pa sam zato tražio.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja pretpostavljam da je spisak tačan, nema razloga da sumnjamo u spisak. Pitanje je samo da li sam ja govorio samo o sastavu Vlade ili o ključnim mestima na prostoru Republike Srbije, ja mislim da je ovo drugo. Dalje, oni koji su tu, ako dozvolite samo da završim, ja sam rekao i da su pojedini članovi SPS-a bili realizatori, da upotrebim reč, politike Jugoslovenske levice u samom SPS-u. Sigurno tu ne bih zaobišao gospodina Vlajka Stoilkovića koji jeste formalno i nominalno član SPS-a...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On je bio od osnivanja član SPS-a.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Jeste, većina su ovi ljudi koji su kasnije bili u JUL-u, od osnivanja bili u SPS-u.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, i vi ste bili u odličnim odnosima sa JUL-om.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Sa JUL-om, na žalost, nikad nisam bio u odličnim odnosima. Da je bilo drugačije, ja ne bih prošao kroz sve ono što sam prošao od 1996. godine. I nisam imao nameru da polemishem na relaciji JUL – SPS-a, jer sam verovao da ćete se složiti da je SPS bio dominantna politička partija ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Naravno da jeste.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da su ti mandati pripadali SPS-u, da JUL zaista nikada nije izašao samostalno na izbore osim 2000. godine, da je 2000. godine dobio 0,38 posto glasova, a da je držao, ja to ponavljam krajnje odgovorno, ključne pozicije u Vladi Republike Srbije, u saveznoj vladi i u drugim institucijama, i to nije sporno. Sporno je da li su oni zloupotrebljavali te položaje ili nisu zloupotrebljavali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Liliću, da li vi osporavate ijedan od ovih podataka koje sam dao?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Koji su ovde napisani?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. Pa i ovo da su imali preko 400.000 glasova 1996. godine na lokalnim izborima? Da li osporavate to?

SUDIJA MEJ: To smo već prošli. Molim da se taj dokument sada uvede. Koja je to vlada?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vlada Srbije ...

SUDIJA MEJ: U redu. Samo trenutak, sačekajte samo trenutak da dobijemo broj dokaznog predmeta.

sekretar: To je dokazni predmet 144.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da pređemo sada na saveznu vladu koja broji 21 člana, ima samo dva člana JUL-a u saveznoj Vladi iz avgusta 1997. godine. To su Nebojša Maljković i Borisav Vuković, koji je inače valjda i pre pristupanja JUL-u bio u Ministarstvu spoljnih poslova za ekonomske odnose

i tako dalje, Nebojša Maljković je bio istaknuti privrednik. Dva od 21. Možete i to da pogledate?

SUDIJA MEJ: Dozvolite svedoku da vidi ovaj spisak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ostalo je SPS i DPS Crne Gore, naravno. A predsednik je Radoje Kantić iz Crne Gore. Moramo da požurimo ...

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Moj komentar, gospodine Mej, za ovu vladu je sličan komentaru za ovu prethodnu. Znači, i ovde ima članova SPS-a koji su apsolutno bili u funkciji Jugoslovenske levice, što, opet ponavljam, ne mora ništa da znači, ali da prokomentarišem gospodina Vukovića... Preko gospodina Vukovića su išli svi spoljo-trgovinski aranžmani na nivou Savezne Republike Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On je bio ministar spoljne trgovine, je li tako?

SUDIJA MEJ: Nemojte da prekidate, samo trenutak, dozvolite svedoku da završi i da to uradimo kako treba. Izvolite, gospodine Liliću.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja sam upravo i govorio o značaju mesta koji su držali članovi direkcije Jugoslovenske levice. To je jedno, u tom trenutku, od najznačajnijih mesta u saveznoj vladi. I nije bitan kvantitet nego kvalitet pozicija koje pokrivaju. Znači, o tome sam govorio i to je apsolutno činjenica, ne ulazeći, ponavljam, u programska opredeljenje Jugoslovenske levice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro, nećemo se onda time dalje baviti. Imaju dvojicu od 21 ...

SUDIJA MEJ: U redu, ako više nećete da se bavite tim dokumentom, uvešćemo ga kao dokazni predmet, a onda ćemo da napravimo pauzu, jer je došao trenutak za pauzu.

sekretar: To je dokazni predmet odbrane broj 145.

SUDIJA MEJ: Hvala. Sada ćemo da napravimo pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Liliću, složili smo se maločas da je nesumnjivo Socijalistička partija Srbije bila vodeća politička snaga u Srbiji sve to vreme, a ja bih rekao i najveća partija na Balkanu, može se reći. Da li vi delite moju ocenu da je Socijalistička partija Srbije u svim tim veoma teškim vremenima svoju ulogu vršila časno i u najboljem interesu naroda i svih građana Srbije?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, ja se slažem da je Socijalistička partije Srbije zaista dala enormno veliki doprinos stabilizaciji ukupnih zbivanja na prostoru ne samo Savezne Republike Jugoslavije, da jeste bila najznačajnija, i da sam upravo zato i govorio da joj često nije prema zaslugama pripadalo i onoliko prava koliko je sticala na izborima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste ikad čuli, ne govorim ovde samo o vrhu Socijalističke partije Srbije, nego o bilo kom rukovodstvu Socijalističke partije Srbije, da je zauzimalo stavove koji su bili suprotni njenom programu, interesima građana i naroda ili protiv interesa bilo koje nacionalne zajednice?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam za takav slučaj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se sećate da je u članstvu Socijalističke partije Srbije u to vreme, a koliko ja znam i danas, bilo mnogo članova iz drugih nacionalnih zajednica, i Mađara, i Hrvata i Albanaca i Turaka, Goranaca, Rumuna, Rusina i tako dalje, Muslimana? Na prostoru Srbije živi veliki broj nacionalnih zajednica, nije bilo nijedne iz koje nije bilo i pripadnika Socijalističke partije Srbije. Je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, ja sam o tome govorio, i pokušavao sam da objanım koliko je bila snaga Socijalističke partije Srbije činjenicom da je imala preko deset hiljada mesnih odbora i da je zaista što se tiče sastava bila heterogena i da je u okviru te partije su praktično bili pripadnici skoro svih naroda, i većinskih i manjinskih koji žive na prostoru Republike Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li to upravo znači da je Socijalistička partija Srbije na taj način izražavala najdublje interese svih građana Srbije? I po svojoj strukturi, i po svom sastavu, i po svom programu i po onome šta je stvarno radila?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Apsolutno da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste pomenuli juče u glavnom ispitivanju nešto što sam ja prvi put, moram da kažem, čuo, a video sam to i u vašoj izjavi, pomenuli ste izraz "vlada u senci". Koliko ja znam, vlade u senci formiraju opozicione stranke. Što bi vlada na vlasti formirala "vladu u senci", o kakvoj "vladi u senci" vi govorite?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ne u tom kontekstu, gospodine Miloševiću, mislim da sam vrlo dobro razumeo, ja sam figurativno upotrebio izraz koji se u žargonu koristio u našim razgovorima, da su oni ljudi koji su imali privilegiju da budu na čestim konstultacijama kod vas, praktično bili neka vrsta te vlade. Ne vlada u senci sa aspekta opozicionog delovanja, normalno da nisu imali potrebe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali to nije nikakva tajna, najčešće jednom nedeljno je držana takozvana koordinacija. Pretpostavljam da se toga sećate.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da ste to mogli da vidite iz izjave koju ste dobili da sam ja rekao da je otprilike jednom nedeljno, a nekad i češće, zavisi od potreba ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nekada i ređe, nekada jednom nedeljno, ali to nije bitno. Vi ste nabrojali imena ljudi koji su učestvovali, verovatno ne sva, ali to je, tačno ste nabrojali. Nabrojali ste Mirka Marjanovića koji je bio predsednik vlade, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, Dragana Tomića, predsednika Narodne skupštine, pa Milomira Minića, ja sam zapisivao onako kako ste ih vi nabrajali, ne po rangu, Milomira Minića koji je bio predsednik saveznog parlamenta, odnosno, donjeg doma saveznog parlamenta, Veća građana, Milana Milutinovića, predsednika Republike Srbije, Živadina Jovanovića, ministra spoljnih poslova, Goricu Gajević, generalnog sekretara Socijalističke partije, Nikolu Šainovića, potpredsednika savezne vlade koji je bio iz Srbije. Dakle, to su istovremeno i najviši funkcioneri Socijalističke partije i najviši državni funkcioneri koji su se na koordinaciji sastajali, sobzirom da su samostalno vodili veoma značajne institucije, da međusobno razmene informacije i međusobno se konsultuju. Je li ima u tome nešto što je nenormalno, ili što nije uobičajeno u bilo kojoj zemlji?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja, koliko se sećam, zaista nisam govorio ni o čemu što je nenormalno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, hvala vam lepo. Da idemo dalje. Vi ste sasvim, mislim, ispravno protumačili jednu tezu koja se ovde često povlači; naime, vama je poznato da se ovde povlači neka teza kojoj se pripisuje Srbima krivica zbog navodne namere da se formira nekakva samo srpska država i uzima se krilatica "svi Srbi u jednoj državi". Da li je tačno da se to da svi Srbi žive u jednoj državi odnosilo na Socijalističku Federativnu Republiku Jugoslaviju i to je, dakle, naša politika iz vremena o kome vi svedočite, od 1990. do 2000. godine, a 1990. godine kada je počela kriza u Jugoslaviji se odnosilo na Jugoslaviju, da je još jedan dodatni interes Srbije da se sačuva Jugoslavija jer u njoj svi Srbi žive u jednoj državi?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja sam juče upravo o tome i govorio rekavši da je upravo ta Jugoslavija - Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija pružala mogućnost da svi Srbi zaista i žive u jednoj državi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je ikad, na nekom našem rukovodstvu, ikad iko lansirao bilo kakvu tezu o nekakvoj Velikoj Srbiji?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: To nisu bili politički stavovi Socijalističke partije Srbije, nikog od nas lično, koliko ja znam, to jesu bili politički stavovi nekih drugih političkih partija, ili nekih drugih rukovodioca van teritorije Savezne Republike Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali ne ...

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ali ne SPS-a, rekao sam, i ne naši.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pošto je ovde dato mnogo dokumenata, ja ću preko nekih naravno preći jer je to nužno, ali molim vas da mi kažete odgovor na jedno sasvim opšte pitanje, da li se u bilo kom dokumentu koji vam je stavljen na uvid, koji su ovde prezentirani, uključujući čak i dokumente koje ste samo identifikovali, može govoriti o bilo kakvoj odluci koja je doneta nezakonito, nelegalno?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja sam komentarisao samo jedan dokument za koji sam rekao da mi je nepoznat i da sam iznenađen sa tog aspekta o kome vi govorite, pod uslovom da je taj dokument tačan. On je, taj dokument odnosi se na nekakva davanja veće količine novca iz Narodne banke Jugoslavije, a on nije dokument sa strane ni Republike Srbije ni Savezne Re-

publike Jugoslavije. Drugi dokument jeste dokument u kome Perišić general piše pismo, ja mislim ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ne govorim o pismu Perišićevom. Perišićevo pismo, doći ćemo na njega kasnije, videćemo koliko je utemeljeno, ali ...

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja zaista ne znam o kom broju dokumenata vi govorite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Govorim o svim dokumentima koji su ovde prezentirani. Da li tu ima nešto nezakonito?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Koliko sam ja uspeo to da vidim, ukoliko govorimo o istim dokumentima, a pretpostavljam da, da... Ne, nema ničeg nezakonitg.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste pomenuli da, s obzirom da su to tačne činjenice, Ustav Srbije je donet pre Ustava Jugoslavije, Ustav Crne Gore takođe, nisu u formalnom smislu usaglašeni i to je tačno. Međutim, da li se sećate da u Ustavu Srbije, koliko ja znam, a vi ćete se možda bolje sećati, to je član 136, stoji da Srbija koja je u sastavu Jugoslavije, da nadležnosti koje su predviđene Ustavom Jugoslavije vrše se na nivou Jugoslavije, bez obzira da li su predviđene u Ustavu Srbije jer je Ustav Srbije onda koncipiran celovito i podrazumevao sve nadležnosti?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja se sećam tog člana. Mislim da nije 136, da 136 opisuje neka ovlašćenja, ja mislim predsednika Savezne Republike Jugoslavije, ali svakako postoji taj član o kome vi govorite. Znači, tačno je, sa tim što nisam siguran da li je član 136.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde je svedok koji je svedočio pre vas ukazao i na to kako sam ja po nekom zakonu imao pravo da delim neka odlikovanja kao predsednik Republike Srbije, pa pošto ja nikad nikome nisam u svojstvu predsednika Republike Srbije dodelio nijedno odlikovanje, da li se vi sećate da sam ja ikad nekome dodelio neko odlikovanje, kad sam bio predsednik Republike Srbije?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja se ne sećam čak da ste dodelili ni onima kojima ste obećali, gospodine predsedniče.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali ne kao predsednik Republike Srbije?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Slažem se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Govorili ste o tome da predsednik republike ima pravo da unapređuje generale i prvu klasu oficira, što nije sporno. Unapređivanje prve klase oficira je jedan svečani čin, je li tako? I on se odnosi praktično na sve one koji završe vojnu akademiju, stupaju u vojsku sa najnižim oficirskim činom i oni se primaju znači kao oficiri Jugoslavije po završenoj Vojnoj akademiji, svi do jednoga i bez izuzetka, i to je svečani čin koji potpisuje predsednik SRJ. Je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ukaz o unapređenju te klase koja završava konkretnu akademiju jeste u nadležnosti predsednika SRJ i mislim da je definisana uredbom savezne vlade upravo koja se odnosi na tu oblast, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pitani ste u vezi sa onim periodom kad je Dobrica Ćosić bio predsednik Savezne Republike Jugoslavije o postojanju državnog saveta koji je on formirao, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To telo nije imalo utemeljenje u Ustavu Jugoslavije, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prema tome, to je bio i glavni razlog što vi niste, kada ste postali predsednik Jugoslavije, nastavili da koristite to telo niti da ga ponovo imenujete jer za to nije bilo nikakvog razloga, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja sam se strogo držao ustavnih nadležnosti koje je imao predsednik Jugoslavije i jednostavno taj savet, što se mene tiče, zaista nije imao potrebe da postoji, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pitao vas je gospodin Najs koliko je održano za vaše vreme sednica Vrhovnog saveta odbrane, rekao je da su 53, vi ste odgovorili preko 50, nema potrebe da cepidlačimo, verovatno je održano toliko sednica. Na svim tim sednicama su raspravljana razna pitanja koja

ste vi stavljali na dnevni red i koja su stavljana na dnevni red po predlogu Generalštaba Vojske Jugoslavije. Da li je ijedan jedini, tu je mnogo generala unapređeno, mnogo njih razrešeno, da li je za sve to vreme dok ste vi bili predsednik SRJ i Vrhovnog saveta odbrane ijedan jedini general unapređen ili razrešen na moje insistiranje?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Svi su unapređeni uz saglasnost, zajedničku saglasnost članova Vrhovnog saveta odbrane. I da dodam, znači Vrhovni savet odbrane i dnevni red je sastavljan često i na predloge predsednika iz republika članica Savezne Republike Jugoslavije, znači ne samo po predlogu Generalštaba i predsednika Savezne Republike Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A jesam li ja nekad neku tačku stavio na dnevni red Vrhovnog saveta odbrane?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Pa, mi smo dnevni red Vrhovnog saveta odbrane uglavnom usaglašavali zajednički, ili bih vam ga ja predložio, a vi biste ga prihvatili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Što je bila uobičajena procedura.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Mislim da je jedan, ako dozvolite, jedan Vrhovni savet odbrane specifičan. Teško da možemo da govorimo o tim zapisnicima, obzirom da ja nemam saglasnost da ih komentarišem, ali jedan je specifičan i odnosi se upravo na napore oko prihvatanja plana Kontakt grupe za Republiku Srpsku. Mislim da je, recimo, taj održan na vaš predlog i to da budu prisutni svi članovi kolegijuma, načelnik Generalštaba i komandanti armija i mislim da normalno uz vas, Momira Bulatovića i mene bio je prisutan i gospodin Kontić. To je specifičan sastanak, zato ga se i sećam ovako eksplicitno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali to je bilo isključivo u funkciji postizanja mirnog rešenja za Republiku Srpsku, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: U funkciji informisanja svih pripadnika Vojske Jugoslavije o ponašanju rukovodstva sa Pala i u funkciji upravo postizanja mirnog rešenja i prihvatanja plana Kontakt grupe, ako se ne varam 1994. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li smatrate da je bilo umesno da se rukovodeći sastav, taj vojni vrh upozna sa našim mirovnim nastojanjima i

razume politiku koja se vodi u vezi sa postizanjem mirnog rešenja oko koga smo imali probleme u to vreme sa rukovodstvom sa Pala?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja ne mislim da se ništa loše može dodati tome, jednostavno mislim da je taj sastanak bio potreban, kao i mnogi drugi koji su se bavili tematikom što bržeg uspostavljanja mira na tom prostoru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pitao vas je gospodin Najs, zapisao sam ovo, pošto se sad osvrćemo na te sednice Vrhovnog saveta odbrane: "Na koji način je optuženi nametao volju Vrhovnom savetu odbrane, način na koji je to radio? Na koji način je optuženi uticao na Vrhovni savet odbrane?". Pa mi sada recite jesam li ja nešto nametao neku volju Vrhovnom savetu odbrane i činio bilo šta izvan okvira koje mi daje pravo člana Vrhovnog saveta odbrane da učestvujem u njegovim sednicama i da iznesem svoje mišljenje?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Niste činili ništa van okvira koje vam daje pravo člana Vrhovnog saveta odbrane, stim što je to pravo člana bilo dominantno. Mislim da zaista ne treba ni u jednom trenutku ni u jednoj oblasti odbiti vašu dominantnu ulogu u bilo kom pogledu. Pri čemu, kada je Srbija u pitanju, sigurno da je njen uticaj na ukupna zbivanja na prostoru SRJ bio dominantniji od uticaja Republike Crne Gore, iako ste vi uvek pokušavali da nađete modalitet nekakve jednakosti sa Bulatovićem. Prema tome, funkcija na kojoj ste se nalazili je bila dominantna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja svakako ne osporavam da sam ja imao dominantnu poziciju koja je proizlazila iz nekakvog autoriteta koji sam stekao, pretpostavljam. Međutim, pitanje je bilo jesam li ja nekakvu volju nametao vama? Kad se kaže "nametnuti volju", podrazumeva se da se onaj kome se nešto nameće, s tim ne slaže, ali, eto, prinuđen je da nešto prihvati. Jeste imali takvih situacija da ste vi bili prinuđeni da nešto prihvatite zato što se ja za nešto zalažem?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ne, silom nije ništa nametano na Vrhovnom savetu odbrane. I sve odluke, ja sam to ponovio nekoliko puta, koje su donele, donete su konsenzusom bar dok sam ja bio predsednik Savezne Republike Jugoslavije. A o vašem autoritetu sam vam rekao maločas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ga ne sporim ni danas, doduše. Vi ste objasnili da je došlo do poremećaja odnosa na liniji Bulatović - Đukanović i da se to na neki način odrazilo na funkcionisanje federacije, s obzirom da se

posle podelila i stranka. Deo koji je ostao uz Bulatovića, ostao je u saveznoj Vladi i u nesuglasnosti sa vladajućom strukturom u Republici Crnoj Gori, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Đukanović je ipak dolazio na sednice Vrhovnog saveta odbrane i obavljao svoju funkciju. Ponekad nije, naravno, ali je uglavnom dolazio. Je li to poznato?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Meni je poznato da je bio na nekoliko sednica početkom, i da kasnije nije dolazio, upravo ovako kako kažete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja želim da vam skrenem pažnju, pošto je o tome gospodin Najš govorio a vi ste komentarisali, na zapisnik sa šeste sednice Vrhovnog saveta odbrane, on je veoma dug i ja ga neću komentarisati po svim tačkama. To je zapisnik sa šeste sednice Vrhovnog saveta odbrane 4. oktobra 1998. godine, prisutni su Slobodan Milošević, Milan Milutinović, Milo Đukanović, samo da ovo preciziramo, da bude svima jasno, jedini članovi Vrhovnog saveta odbrane su tri predsednika, je li tako, ostali su prisutni na sednici Vrhovnog saveta i ne mogu odlučivati u sednicama Vrhovnog saveta, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Jedini članovi, ja bih to možda malo ispravio, jedini članovi Vrhovnog saveta odbrane sa pravom glasa su tri predsednika, a mislim da oni zaista nemaju nikakvu funkciju ukoliko tu nije prisutan načelnik Generalštaba, pa i ministar odbrane bar, ako izuzmemo predsednika savezne Vlade. I mislim da ste vi kasnije i sami usvajajući novi poslovnik, upravo tako i tretirali njihovo prisustvo, kao obavezu iz, pre svega, stručnih razloga, je li. A što se tiče odlučivanja ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To što je bilo praksa pretvoreno je u novi poslovnik. A da li se može uopšte reći da je time trebalo da se podeli nekakva odgovornost? Kako se može uopšte govoriti o nekakvoj podeli odgovornosti? Zna se po ustavu čija je šta odgovornost. Ako je praksa koja je inače postojala pretočena u novi poslovnik, to nema nikakve veze s podealom odgovornosti.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Vrhovni savet odbrane kojim sam ja predsedavao, čiji ste i vi bili član, je upravo funkcionisao onako kako ste vi definisali kasnije poslovníkom 23. marta 1999. godine, znači, upravo po tim principima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada, nadam se da imate ovaj zapisnik, ja ću komentarisati ...

TUŽILAC NAJS: Tabulator 24.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je, znači, 4. oktobar 1998. godine, na srpskoj verziji to je stranica koja je označena ovim registarskim brojem na kraju 459: "Predsednik Srbije Slobodan Milošević je ponovo izložio naše generalno opredeljenje da sva otvorena pitanja rešavamo mirnim putem, izneo nekoliko glavnih argumenata kojima se takvo opredeljenje potkrepljuje. Prvo, prestanak oružanih dejstava ...

TUŽILAC NAJS: Strana 7 od 10.

SUDIJA MEJ: Dajte da vidimo da svi imamo relevantan odlomak.

TUŽILAC NAJS: Mislim da je to na sedmoj strani, ima ih ukupno 10 u desnom uglu.

SUDIJA MEJ: Moramo da budemo sigurni da i svedok ima relevantni pasus. Gospodine Liliću, da li imate taj pasus? Imate ga. Izvolite, gospodine Milošević.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači: "Izložio generalno opredeljenje da sva da sva otvorena pitanja rešavamo mirnim putem, izneo nekoliko glavnih argumenata kojima se takvo opredeljenje potkrepljuje. Prvo, prestanak oružanih dejstava", samo da kratko komentarišem ovo. Početkom oktobra praktično takozvana ova UČK-a (UCK, Ushtria Clirimtare e Kosoves), u stvari teroristička organizacija, je bila poražena i oružana dejstva su prestala, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Tako su informacije dolazile od ljudi koji su bili na Kosovu i Metohiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, znači: "Prvo, prestanak odružanih dejstava. Drugo, povlačenje snaga u mesta stalnog baziranja po meri prestajanja terorističkih aktivnosti, što je deo našeg dogovora sa ruskim predsednikom Jeljcinom. Treće, otvorenost celokupnog prostora za slobodno kretanje predstavnika UNHCR-a (United Nations High Commissioner

for Refugees) i Međunarodnog crvenog komiteta krsta (ICRC, International Committee of the Red Cross) radi pomoći u rešavanju humanitarnih problema. Četvrto, naša spremnost za dijalog i rešavanje problema mirnim putem. Sva četiri zahteva sa naše strane su ispunjena uprkos našim kritičkim primedbama na rezoluciju, jer mi ne predstavljamo pretnju miru okolnim zemljama niti ugrožavamo njihovu bezbednost". To je bilo sadržano u rezoluciji. Da li vi delite taj stav da nismo predstavljali nikakvu pretnju miru okolnim zemljama i ugrožavali bezbednost okolnih zemalja?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Apsolutno je tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, sva četiri smo uslova ispunili uprkos našem kritičkom stavu prema rezoluciji, upravo zato što ne predstavljamo pretnju miru okolnim zemljama. Ja kažem: "I oni se ne ljute kad mi to kažemo da su optužbe zbog toga neosnovane jer su potcenili albanski terorizam na Kosovu". I onda kaže: "Milošević podsetio da su dejstva prestala u prošli ponedeljak, pre šest dana, vraćene su antiterorističke jedinice u kasarne, obezbeđena potpuna sloboda kretanja ne samo za UNHCR i aktiviste Međunarodnog Crvenog krsta, već i za diplomatske misije, pa čak i za predstavnike medija, što nije ni bio zahtev iznet u rezoluciji". E, onda je bitno: "Jedino nisu izvršene obaveze albanskih partija i pokreta: tačke 1, 2, 3, 4 i 6. Tačka 7 odnosi se na Albaniju, ali ona i dalje pokušava da unosi vojni materijal, opremu i municiju u našu zemlju što naše granične jedinice efikasno sprečavaju". Prema tome, mi smo realizovali sve zahteve koji su nam postavljeni u rezoluciji. To je sve afirmisano i u pismu našeg ministra spoljnih poslova generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija (United Nations) Kofi Ananu (Kofi Annan) koji će podneti izveštaj Savetu bezbednosti (UN Security Council). I onda kaže da sam „podsetio učesnike sednice na svoj susret sa ambasadorima zemalja Kontakt grupe na kome je afirmisan stav Narodne skupštine u vezi sa rešavanjem krize na prostoru Kosova i Metohije i upoznao članove Vrhovnog saveta sa stavovima Rusije (Russia) čiju sam delegaciju primio upravo na dan održavanja sednice, pre te sednice. Delegaciju su predvodili ministar inostranih poslova Igor Ivanov (Igor Ivanov) i ministar odbrane maršal Igor Sergejev (Igor Sergeyev). Oni su uzneli stav Rusije da će uložiti veto u Savetu bezbednosti ukoliko bude predložena rezolucija o vazдушnom napadu na SR Jugoslaviju. Od nas očekuju da afirmišemo ono što smo dosad učinili u implementaciji Rezolucije 1199 (UN Security Council Resolution 1199) i našu spremnost za dijalog". I onda govorim o tome da "na predstojećoj sednici oba veća savezne skupštine treba postići konsenzus

oko strateških opredeljenja u vezi sa Kosovom i Metohijom. Očekujemo da skupština Jugoslavije donese zaključke koje će afirmisati naša opredeljenja" i tako dalje. Dakle, i od savezne skupštine se očekuje da na takav način reaguje, za razliku od onoga što se ovde tvrdi, ona nije isključena iz svega ovoga. Dakle, na sednici prisustvuju i Milutinović i Đukanović, ovo je sednica od oktobra 1998. godine. Zaključak, samo hoću na ovu stranu koja se završava sa 61, "Jugoslavija je čvrsto opredeljena za mir i spremna da mirnim putem rešava sva otvorena pitanja, ali ukoliko budemo napadnuti, zemlju ćemo braniti svim sredstvima". To je usvojeno kao zaključak jednoglasno i ovde dva pasusa niže kaže: "Predlog predsednika Miloševića prihvatila su oba člana Vrhovnog saveta odbrane, predsednik Republike Srbije Milan Milutinović i predsednik Republike Crne Gore Milo Đukanović". Dakle, to je odluka Vrhovnog saveta odbrane koja se tiče odbrane zemlje ukoliko bude napadnuta, doneta konsenzusom sva tri člana Vrhovnog saveta odbrane. Da li tu, gospodine Liliću, ima išta sporno?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Što se tiče samog izlaganja, zapisnika, teme, odluke, zaključka mislim da zaista nema ništa sporno, osim što je možda, što se nas u Srbiji tiče, pogrešna ocena u odnosu na Rusiju da će uložiti veto i verovatno pogrešna procena da NATO neće napasti, odnosno da će kampanja trajati mnogo kraće nego što je trajala. U tom trenutku se to nije znalo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mi to nismo zaključili, naprotiv rekli smo: "Ako budemo napadnuti, mi ćemo braniti," ali pre toga glavni stav - "nastojimo da stvari rešimo mirno". I ispunili smo ova četiri zahteva onako kako sam ih nabrojao. E sad, molim vas, sad želim da razjasnim onaj deo vašeg svedočenja koji se odnosi na pomoć Vojsci Republike Srpske, Srpskoj Vojski Krajine i na 30. i 40. kadrovski centar. Pošto ovde ima dosta, rekao bih, insinucija u vezi s tim, da li je tačno da se za naše angažovanje, ako bi jednom rečju trebalo da bude definisano, može upotrebiti isključivo reč pomoć? Je li tako ili ne, gospodine Liliću?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, to je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da su praktično sve armije stvorene na području bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, i hrvatska, i muslimanska, i slovenačka, i makedonska i, naravno, Vojska Jugoslavije stvorene u osnovi iz nekadašnje JNA? Bar kad je reč o oficirskom kadru i uopšte tome što je sačinjavalo JNA.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Pa, moglo bi se tako reći u odnosu na JNA, ali mislim da su sve republike imale i svoje teritorijalne odbrane iz kojih su nastale republičke vojske, a ovaj stručni deo kadra je svakako iz Jugoslovenske narodne armije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da je ova materijalna pomoć kojom smo mi izražavali solidarnost prema bivšim pripadnicima JNA koji su ostali da brane svoju republiku u Bosni i Hercegovini ili u Krajini isključivo se svodila na, rekao bih, taj socijalni aspekt, na njihova stečena prava u pogledu ličnog dohotka i socijalnog osiguranja od kojih je zavisila egzistencija njihovih porodica?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja sam juče detaljno o tome govorio i vi ste praktično potvrdili na neki način najveći deo tog izlaganja, i to jeste suština formiranja 30. i 40. kadrovske centra, upravo da se administrativno vodi briga o sredstvima koja se upućuju upravo porodicama koje su bile na teritoriji Savezne Republike Jugoslavije i Republike Srbije. Možda sam ostao dužan jedno malo objašnjenje. Kada se kaže "centar", ne radi se o nekom sofisticiranom objektu koji služi za obuku, za smeštaj velikog broja ljudi. 30. centar je jednostavno bio vojna pošta koja je nosila oznaku 3001 u okviru Generalštaba i nalazila se u Beogradu u jednoj kancelariji, a isto tako je i Četrdeseti centar bila vojna pošta 4001. Prema tome, odgovor na ovo vaše pitanje jeste da, uz ovo jedno kratko pojašnjenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vrlo vam zahvaljujem na tom pojašnjenju. To ja čak i nisam znao da je to bilo u jednoj kancelariji jedan, u drugoj – drugi, ali je potpuno jasno da je tu bilo u pitanju samo evidencija materijalne pomoći koja se daje u vezi sa stečenim pravima u dotadašnjoj JNA u pogledu njihovih prava na lične dohotke i socijalno osiguranje. Je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da. Pa, činjenica je da taj centar nastaje posle našeg na neki način, gašenja ili umrtvljivanja 1994. godine zbog plana Kontakt grupe, njegovog neprihvatanja. On nastavlja da živi sve do 28. marta 2001. godine, ja mislim kada ga je gospodin tadašnji predsednik Savezne Republike Jugoslavije Koštunica ugasio pripremajući aneks o saradnji Republike Srpske i Vojske Jugoslavije i koji je trebao da bude zasnovan na sporazumu o specijalnim odnosima između Savezne Republike Jugoslavije i Vojske Republike Srpske koji je potpisan, ako se ja dobro sećam, krajem februara ili početkom marta 1997. godine. Tada se formirao i Savet za saradnju, ja mislim da ste upravo vi bili izabrani za predsednika tog saveta. Znači, centar

je nastavio da živi sve do 2001. godine, a aneks je pripremljen po ugledu na aneks o saradnji između, koji je bio napravljen već, između Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je bilo, možete samo to da potvrdite sa da i ne, u skladu sa Dejtonskim sporazumom.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da. To sam izostavio, ispustio sam tu činjenicu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste taj sporazum vi potpisali sa predstavnikom Republike Srpske?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Sporazum sam ja potpisao sa gospodinom Momčilom Krajišnikom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U onoj velikoj svečanoj sali u Predsjedništvu Srbije, je li tako? Sećam se toga jer sam tome prisustvovao.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je bio sporazum o odnosima između SRJ i Republike Srpske, zasnovan na Dejtonskom sporazumu. E, sad da se vratimo na ovu našu pomoć. Postoji ovde jedno ključno pitanje na koje treba dati odgovor, a na koje ga vi možete dati sasvim kompetentno: da li je Generalštab Vojske Jugoslavije na bilo kakav način imao komandnu ulogu u odnosu na štab Vojske Republike Srpske ili na glavni štab Srpske Vojske Krajine?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: To je jednostavno nemoguće ukoliko se poštuju sve naše noramativnopravne odluke. Znači, Generalštab Vojske Jugoslavije samostalno ne može da bude doveden u takvu situaciju, a odlukom Vrhovnog saveta odbrane nikad nije ni postavljeno to pitanje niti se ikad o tome razgovaralo. Znači, odgovor je ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, ja to pitam zato što su ovde crtane razne šeme i prikazivane razne šeme u kojima se vidi Generalštab Vojske Jugoslavije, pa onda, ispod njega Glavni štab Vojske Republike Srpske i tako dalje, jer se želi da nametne ideja o tome da je to predstavljalo jedinstvene oružane snage kojima se komadovalo iz Beograda. Molim vas, komentarišite tu činjenicu.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja nisam imao prilike da vidim te šeme, ali zaista takva konstatacija ne odgovara istini, ne odgovara činjeničnom stanju, i nemoguća je bila bez saznanja članova Vrhovnog saveta odbrane i njihove odluke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala vam lepo, to smo raščistili. Pitao vas je gospodin Najš kakvu kontrolu sam ja imao, Slobodan Milošević, na rukovodstvo bosanskih Srba i tako dalje. Vi ste odgovorili da se ne može upotrebiti reč "kontrola", je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ste odgovorili da sam imao neki uticaj, ali nedovoljan da se prihvate mirovni planovi. Je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da su moji kontakti i nastojanja svom snagom bila upravo usmerena, i taj moj uticaj koliki je on bio, nekad veći, nekad manji, uvek i u pravcu traženja mirovnog rešenja i prihvatanja mirovnih planova? Je li to tačno ili ne?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja sam rekao da ste imali nesporni uticaj i to mislim da zaista nije sporno, ali da, da sam prisustvovao situacijama koje su se odnosile upravo na telo o kome ste govorili, što se vidi iz zapisnika iz Dobanovaca, a na kraju vidi se i iz priprema za prihvatanje planova, i Vens-Ovenovog i Kontakt grupe. Ali sam zato i rekao da taj uticaj očigledno nije bio dovoljan kada te planove nisu prihvatili. Mislim da je sa strane jednog dela rukovodstva Republike Srpske postojala jedna druga težnja, a to je da se Savezna Republika Jugoslavija po svaku cenu uvuče u rat, da se možda napravi, ako se ne varam, bila je zajednička sednica Skupštine Republike Srpske i Republike Srpske Krajine na Plitvicama upravo kao odgovor vašem pritisku da se prihvati plan Kontakt grupe, da se napravi neka zajednička srpska republika između te dve, Republike Srpske i Republike Srpske Krajine, što apsolutno, mislim da ni vi, pre svega vi, a i niko od nas to nije mogao da prihvati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vezi stim, pošto se to onda mozaik stvara od pogrešnih kockica, pitao vas je gospodin Najš da li su dolazile vođe bosanskih Srba u zgradu gde je bila moja kancelarija, znači u Predsedništvo

Srbije. Vi ste rekli da, ali ste dodali "najčešće pred te pregovore", bilo je mnogo pregovora koji su se najčešće vodili u Ženevi. Je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, to je ono što ja znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I poznato vam je, pretpostavljam, sa tih pregovora koji nisu bili tajna i koje su vodili prvo Vens (Cyrus Vance) i Oven (David Owen), posle toga Oven i Stoltenberg (Thorvald Stoltenberg), da je ono na čemu se angažovala Republika Srbija i ja lično bilo postizanje mirovnog rešenja, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pitao vas je gospodin Najš o Mladiću. Vi ste odgovorili "nepredvidiv", a da se između nas, ali to nije reč samo o Mladiću, nego o širem sastavu rukovodstva, da je odnos pogoršan posle neprihvatanja Vensovog plana, odnosno Vens-Ovenovog plana. Je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Govorili ste o finansiranju budžeta Jugoslavije, da je u vreme dok ste vi bili predsednik, Srbija participirala u finansiranju sa 95 posto, a da se to čak kasnije povećalo, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li to govori o tome da je Srbija u granicama svojih mogućnosti u vrlo teškim ekonomskim uslovima praktično nosila na sebi ceo teret finansiranja Vojske Jugoslavije?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: To uopšte nije sporno, to je apsolutno tačno. Pri čemu ja moram da dodam da praktično ta budžetska stavka koja je pripadala Vojski Jugoslavije zbog ukupnih ekonomskih mogućnosti nikad nije bila ispunjena onako kako je projektovana, tako da je Vojska Jugoslavije bila stalno u finansijskim problemima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da je izbor za mesta i raspoređivanje u Generalštabu, ne govorim ovde samo o bilo kakvoj svojoj ulozi nego o našem zajedničkom stavu, bio da to budu ljudi opredeljeni za Jugoslaviju i da su takvi i odabirani i unapređivani i da se nastojalo da se to tako i čini?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, ja sam o tome govorio u toku jučerašnjeg dana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Onda vas je pitao gospodin Najs u vezi sa nekakvom militarizacijom policije. Vi ste odgovorili da se ne može reći da je policija militarizovana. Je li to tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Takav je odgovor bio, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li imate neko objašnjenje zašto se nastoji nametnuti ideja kako je policija militarizovana?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Mislim da nema potrebe da ja iznosim svoje pretpostavke ovde. Ja sam rekao i iza toga apsolutno ja mogu da stojim da je u to vreme, bar kad je u pitanju unutrašnji prostor Republike Srbije, policija bila favorizovana u odnosu na Vojsku Jugoslavije. Generalski činovi i činovi koji su uvedeni u policiju ne predstavljaju nikakav dokaz ili činjenicu koja pokazuje da su vojni činovi prebačeni na policiju i da je to militarizacija policije. Ali sam rekao nešto drugo, pretpostavljam da se vi jako dobro sećate, a to je da lično smatram da ste to uradili više kao ustupak gospodinu Radovanu Stojčiću nego što je to zaista bilo potrebno da se u policiji uradi. To je moje mišljenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a nisam baš dobro razumeo, shvatio sam da ste vi objasnili da Radovan Stojčić nije imao kvalifikacije za funkciju koju je vršio.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ne, ne, za funkciju koju je vršio sigurno je imao kvalifikacije, ali sam upoređivao čin general-pukovnika, sa aspekta shvatanja tada u Generalštabu Vojske Jugoslavije, koji je on imao, i čin general-pukovnika u Vojski Jugoslavije i rekao sam da je za čin generala u principu, ne general-pukovnika, u Vojski Jugoslavije potreban najmanje doktorat nauka, škola Nacionalne odbrane, mnogo kvalitetnih ili visokih ocena sa komandnih mesta kroz karijeru koju je general prošao, i upoređivao to sa onim drugim poslovima koje je radio Radovan Stojčić, pod uslovom da te činove stavimo u istu ravan, ako nisu u istoj ravni, onda oni zaista nemaju nikakvog značaja, poređenje nema značaja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali pretpostavljam da ćete priznati da se ne može upoređivati nešto što traje decenijama ili čak vekovima kao metod rada, praćenja, unapređivanja u vojnoj službi i nešto što je novo kad se uvodi u policiju i da to što ima svoju tradiciju ne može kad je novo da ima bilo kakvu tradiciju pred sobom.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja se slažem stim. Vi znate da sam ja lično, možda sam ja po prirodi svog opredeljenja zbog porodičnih stvari čitav niz godina unazad, možda više na strani Vojske Jugoslavije, ali sam bio protiv uvođenja činova te vrste u policiju, pogotovo što su uvedene samo u jedan deo policije, u Javnu bezbednost. Državna bezbednost, iako su i tamo policijski profesionalci, je ostala bez tih činova. Normalno, ja kad to govorim nemam nikakve zadnje namere u pretpostavci da se nešto radi tendenciozno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, uvedeni su činovi za uniformisani deo policije. Državna bezbednost nije uniformisani deo policije, on nije imao ni potrebe za uvođenje činova. Po vertikali svi funkcioneri ministarstva imali su naravno od najnižeg do najvišeg svoje pretpostavljene i u krajnjoj instanci odgovarali ministru unutrašnjih poslova, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kome je odgovarao ministar unutrašnjih poslova?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ministar unutrašnjih poslova bi, i ne samo bi, nego je odgovarao predsedniku republičke vlade.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Odgovarao je vladi, pre svega.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Vladi apsolutno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pitao vas je za Zorana Sokolovića. Zoran Sokolović je bio na najvišim političkim funkcijama, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da. Ja sam to juče objasnio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Bio je nekad sekretar CK-a, bio je predsednik Narodne skupštine, posle toga je bio ministar unutrašnjih poslova. Bio je veoma predan, i rekao bih, u svakom smislu čvrsto opredeljen i u rukovodstvu Socijalističke partije Srbije, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Naravno, on kao civil i kao političar, kao ministar policije nije imao nikakv čin. Nikakav generalski ili tako dalje, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Koliko ja znam, nije imao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A objasnite mi, pošto nisam shvatio, kažete "nije imao stvarnu vlast". Je li on obavljao svoju funkciju ili nije obavljao svoju funkciju, po onome što vi tvrdite?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: On je obavljao funkciju ministra policije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ministar unutrašnjih poslova.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Dobro, unutrašnjih poslova, tada se tako zvala, kasnije ja mislim da je jedno vreme bio ministar i kada je ona promenila naziv u Ministarstvo unutrašnjih poslova policije ili šta je već sve urađeno u njenoj, od dobijanja činova pa nadalje. Mislim da se zvanično zvala policija, ali mislim da je nebitno. Ja sam uveren, prema saznanjima koje imam, da je što se tiče Javne bezbednosti glavne poteze vukao, pre svega, Radovan Stojčić Badža.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A on je bio na čelu Javne bezbednosti, kao što je i kod Državne bezbednosti na čelu bio Stanišić, je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, Stojčić je vodio Javnu, Stanišić Državnu. Da li vam je poznato da su najčešće kad su imali neki problem ili želeli da razgovaraju sa mnom, dolazili upravo u tom sastavu - ministar, šef jednog resora i šef drugog resora, sva trojica zajedno?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, i u kontekstu toga sam ja i rekao da Sokolović, ako se to tako shvatilo, nije imao stvarnu vlast. Znači, dolazili su sva trojica normalno kad god je bio neki problem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, onda to baca sasvim drugo svetlo na ovo. Moj je utisak bio, a verovatno to ne bi mogao da porekne niko ko je znao te odnose, da su i Stojčić i Stanišić prema Sokoloviću se odnosili sa velikim poštovanjem i uvažavanjem.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Apsolutno, za razliku od kasnijih ministara. To je potpuno tačna konstatacija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Govorili ste o tome kako je vojna bezbednost bila u jednom periodu isključena iz mogućnosti da prisluškuje telefonske razgovore. Je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da se to dešava praktično kad ne postoji savezna služba Državne bezbednosti, kad postoji samo republička?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Poznat mi je čitav događaj i način na koji je došlo do eliminisanja Uprave bezbednosti Vojske Jugoslavije da učestvuje u tajnoj kontroli telefonskih razgovora i takva odluka se donosi, normalno, ja ovde iznosim tvrdnju generala Aleksandra Dimitrijevića, načelnika Uprave bezbednosti Vojske Jugoslavije, takva odluka se donosi upravo 1993. godine. Znači, tada ne postoji savezna Državna bezbednost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tada ne postoji savezna, a kada je reč o republičkoj Državnoj bezbednosti, pošto je Ustavom zagarantovana nepovredivost pisama, telefonskih razgovora i tako dalje, postojao je propis da se odobrenje može dati isključivo tako što ga potpiše predsednik Vrhovnog suda. Je li tako?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Tako je. I ja znam da su se oni sastajali svakog ponedeljka, znači načelnik Državne bezbednosti Srbije i sudija Vrhovnog suda Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ne znam da su se sastajali svakog ponedeljka, ali znam samo za taj propis, i verujem da je tačno to što mi je Stanišić govorio, da nikada nijedna mera nije primenjena bez potpisa predsednika Vrhovnog suda. Dakle, pošto se radi o Vrhovnom sudu Srbije i pošto se radi o Službi državne bezbednosti Srbije, i pošto se radi o svakom odobrenju koje je morao da potpiše Vrhovni sud, ja lično, a sad pitam vas jeste li vi sa tim upoznati, ja sam lično bio obavešten da Vojna bezbednost, ako postoji vojno-bezbednosni razlog da se uvede takva mera koja mora proći ovu proceduru jer su svi građani pred zakonom isti, nikad nije odbijena od strane Državne bezbednosti Srbije za lica za koja je nadležna vojna bezbednost i za koja Vojna bezbednost traži. Dakle, nikada nije odbijena i uvek je takva procedura sprovedena.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, moguće da je tako, ja ne znam da li je to tačno. Od mene je intenzivno traženo da ja tražim to od vas, i vi znate da je bilo razgovora nekoliko puta na tu temu da se Upravi bezbednosti vrati to pravo da ulazi u takozvane razdelnike radi prisluškivanja razgovora, čak i sa ovim izgovorom u odnosu na ovo što ste sada vi rekli, da ne moraju baš uvek o svemu da informišu Državnu bezbednost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, bez informisanja Vrhovnog suda to ne bi bilo moguće ni za vojsku, sobzirom na propise koji su važili u Srbiji.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ali ima Vrhovni vojni sud i mislim da je kasnije sve to vraćeno na stanje kako je bilo 1992. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, ja mislim da je nezakonito vraćeno, ali neka to ostane moje mišljenje. Pitao vas je gospodin Najs da li je optuženi imao kontrolu nad visokim oficirima JNA? Nije mi bio jasan odgovor. Jesam li ja imao kontrolu nad nekim visokim oficirima JNA?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ja sam ponovo ponovio isti izraz da je "kontrola" prejaka reč, ali da su vam neki od generala bili bliži u odnosu na neke druge, ali to je relativna ocena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Liliću, sećate li se da sam u velikim poslovima koje sam imao zaista bio lišen svake mogućnosti da se bavim Vojskom i da se uopšte Vojskom nisam bavio? Osim što sam učestvovao na sednicama Vrhovnog saveta odbrane što po Ustavu moram.

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Hoćete odgovor da vam kažem?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hoću, ali evo da podsetim na jedan naš razgovor, pa pretpostavljam da ga nećete poreći. Pitali ste: "Imate mnogo obaveza, mogu li još šta da pomognem?". Ja sam rekao: "Ovo što ti je u ustavnoj nadležnosti, vojska, brini se o tome, ja zaista nemam vremena da posvetim ni najmanje svoje vreme tom poslu, osim što ću dolaziti na sednice kad god ih zakažeš".

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Ne, nije to sporno. I mislim da je to srećna okolnost da je sačuvana ta Vojska i da je ostala bar u to vreme istinski kohezioni faktor očuvanja Jugoslavije, i mislim da je u nekim kritičnim situacijama na našem unutrašnjem političkom planu pokazala jako visok stepen razumevanja unutar naše politike. Ovde se govorilo o nekim ljudima iz vremena pre 1993. godine, neki koji su ostali u vojsci 1994. godine, neki koji su bili bliži policiji, recimo da upotrebim taj izraz, misli se na Božu Stefanovića, Boru Jovanovića i tako još neka imena. U kontekstu toga je bio odgovor da su vam neki možda bili simpatičniji, neki manje simpatični.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Možda, možda, već ste upotrebili izraz "možda". Ja na primer ne verujem, možda sam sreo, ne mogu da se zakujem, u raznim svečanim prilikama neke od ovih generala, ali evo pomenuli

ste juče generala Marjanovića, za njega sam prvi put čuo kad ga je predložio general Ojdanić, novi načelnik Generalštaba za imenovanje na funkciju u Generalštabu. Generala Boru Jovanovića nisam lično poznao. Ojdanića sam poznao iz viđenja i na mene je ostavio utisak jednog izuzetno dobrog čoveka, poštenog, tada čak nisam ni znao da je i vrlo pametan čovek i vrlo obrazovan čovek. Ja ne znam da li vi delite to mišljenje. A Boža Stefanović, tačno je, dolazio je kod mene da se nešto žali i posle se ljutio na mene zato što nisam upotrebio svoj uticaj da bude imenovan za načelnika Generalštaba, jer je on bio jedan od kandidata u to vreme. Ali nije mi poznato da sam ja imao blizak odnos ni sa jednim generalom, čak ni sa jednim jedinim generalom iz JNA ili Vojske Jugoslavije. Najbolje sam čak poznao svojevremeno Kadijevića, koji je bio savezni sekretar, njega sam poznao isto po službi koju je on vršio.

SUDIJA MEJ: Dozvolite svedoku da odgovori na pitanje. Da li možete da odgovorite na bilo koji deo ovog pitanja, gospodine Liliću?

SVEDOK LILIĆ – ODGOVOR: Da, naravno, gospodine Mej. Ja sam, kad sam spomenuo generala Marjanovića i sigurno ste imali prilike pre toga, ako ne da ga vidite, onda da o njemu slušate. On je bio kad je general Ojdanić bio komandant Prve armije koja je, kao što vi dobro znate, preko 50 posto zone odgovornosti cele teritorije Savezne Republike Jugoslavije ili 50 posto, Marjanović je bio načelnik štaba, ja mislim da je on pratio i Užički korpus, tako da su obojica išli stalno u tandemu, ja bih rekao. No, njega sigurno znate i iz vremena pregovora i potpisivanja Kumanovskog sporazuma (Military Technical Agreement)...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je kasnije kada je na predlog Ojdanića ...

SUDIJA MEJ: Zaustavio sam vas jer ste prekinuli svedoka. Govorili ste skoro pet minuta i onda očekujete od njega da odgovori za minut. Gospodine Liliću, da li želite još nešto da dodate?

SVEDOK LILIĆ: Samo oko generala Jovanovića koji je vrlo specifičan u okviru odnosa Generalštaba Vojske Jugoslavije, mislim da se to dešava upravo u vreme 1992, 1993., 1994. godine. O njemu sam govorio možda u kontekstu što je na neki način amnestiran od vojnodisciplinskog suda, a što se tiče generala Stefanovića, tačna je konstatacija da je njemu bilo obećano da

će biti načelnik Generalštaba ili da je bio jedan od kandidata za načelnika Generalštaba.

SUDIJA MEJ: Da, mislim da je ovo zgodan trenutak da prekinemo sa radom za danas. Imali smo na umu sledeće: gospodine Milošević, vi ćete imati na raspolaganju prve dve sesije sutra ujutro i time ćete imati sat ili približno toliko više od vremena koje je Tužilaštvo imalo na raspolaganju, a to će takođe ostaviti sat vremena na raspolaganju amikusima i dodatnom ispitivanju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, ja sam protiv takve odluke, jer je bilo očigledno da gospodin Najš preleće preko dokumenata, a vi meni dajete potpuno identično vreme koje je imao gospodin Najš, a ja apsolutno ne mogu da prelećem preko dokumenata i da ih uvodim i da kažem svedoku: "Je li ovo autentičan dokument? Molim vas, zavedite ga," i tako dalje. Mislim da je ovo krajnje ...

SUDIJA MEJ: U redu, u redu, imam to na umu, predlog je bio da vi imate na raspolaganju jedan sat više od Tužalištva, a ne isto vreme kao Tužilaštvo. Mi ćemo ponovo da razmotrimo taj stav, kao što sam rekao. Gospodine Najš, možda neće biti moguće da sutra produžimo zasedanje. Danas ne možemo da produžimo vreme iz jednog razloga, ako ga produžimo, onda se optuženom uskraćuje svaka mogućnost odmora i relaksacije. To je problem koji moramo da imamo u vidu. Mi ćemo pogledati, razmotriti svoj stav i možda će biti neophodno da se svedok kasnije vrati, ako ne završimo sve što treba. Samo trenutak, samo trenutak.

TUŽILAC NAJŠ: Ako to bude neophodno, siguran sam da to može da se postigne. Ovo je svedok sa kojim bih želeo da potrošim prilično skromno vreme u dodatnom ispitivanju, jer je zbog prirode njegovog svedočenja i položaja koje je imao i sličnih stvari jednostavno neminovno da se obavi dodatno ispitivanje.

SUDIJA MEJ: Pa, onda bi u tom slučaju trebalo možda porazgovarati sa svedokom da se vidi da li može da se vrati, ukoliko to bude bilo potrebno.

TUŽILAC NAJŠ: Da, ja to mogu da uradim, mogu možda to da obavim putem njegovog advokata.

SUDIJA MEJ: Da, na koji god način to bude moguće.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja sam juče zahtevao da mi date mnogo duže vreme nego što ga ima gospodin Najs, upravo iz razloga koje sam objasnio. Lično ne verujem da će svedok odbiti da produži unakrsno ispitivanje posle vikenda. Ne vidim zašto to ne bi učinio i zašto je najvažnije da se sve to završi sutra do kraja rada, ako je reč o ovakvoj jednoj gomili dokumenata koju ja apsolutno ne mogu da prelazim kako ih je prelazio gospodin Najs.

SUDIJA MEJ: Svedok će možda biti u mogućnosti da se vrati, a možda i neće biti u mogućnosti da se vrati. Moramo da uzmemo u obzir i ono šta njemu odgovara. Ako bude neophodno, možemo da ga zamolimo da se vrati onda kada to njemu bude zgodno. Mi, naravno, imamo na umu vreme, ali vreme mora da se koristi na najbolji način za sve.

TUŽILAC NAJS: Još jedna stvar u vezi sa brojem svedoka za sledeću nedelju. Svedoci koji su bili predviđeni za naredne dane su ranije bili raspoređeni za konkretne datume i bilo je poteškoća u iznalaženju dana, to jest, vremena koje im odgovara u jednom ili dva slučaja jer su bili predviđeni za vreme kada je optuženi bio odsutan iz razloga koji su bili van njegove kontrole. Druga stvar je da sam imao na umu da se obratim Pretresnom veću s obzirom na jutrošnje unakrsno ispitivanje koje se sastoji iz velikog dela čitanja, a vrlo ograničenih pitanja. Mislim da, pošto je reč o dokumentima koji se odnose na određene sastanke, to su suštinski dokumenti koji sami za sebe govore, kao na primer sastanci Vrhovnog saveta odbrane, tako da mislim da bi više vremena moglo da se uštedi kada se ne bi trošilo vreme na jednostavno čitanje delova dokumenata već jednostavno postavljanje pitanja.

SUDIJA MEJ: Da, ja to imam na umu, ali to je područje gde treba imati na umu činjenicu da optuženi sam sebe zastupa. Njega ne zastupaju profesionalni advokati koji bi stvari možda obavljali ekspeditivnije. Za danas ćemo završiti sa radom. Nastavljamo sutra. Gospodine Liliću, molim vas da se vratite sutra u 9.00.